<u>અસ્વીકરણ:</u> સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

(૨૦૨૧) ૭ એસસીઆર ૧૭

રમેશ ભવન રાઠોડ

વિરુદ્ધ

વિશાણભાઈ હીરાભાઈ મકવાણા મકવાણા (કોલી) અને અન્ય

(ફોજદારી અપીલ નં.૪૨૨/૨૦૨૧)

એપ્રિલ ૨૦,૨૦૨૧

[ન્યાયમૂર્તિઓ ડો. ધનંજય વાય. ચંદ્રચુડ અને એમ.આર. શાહ]

દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩:

કલમ–૪૩૯–જામીન અંગે ઉચ્ચ અદાલત અથવા સત્ર અદાલતની વિશેષ સત્તાઓ–હકીકતો પર, પાંચ હત્યાના મૃત્યુમાં છ વ્યક્તિઓ સંડોવાયેલી છે–ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા જામીનની મંજૂરી–સચોટતા–યોજાયેલી:ગુનાની પ્રકૃતિ, તેની ગંભીરતા એ એક પરિસ્થિતિ છે જે જામીન

આપવા પર મહત્વપૂર્ણ અસર કરે છે–હકીકતો પર, છ આરોપીઓને જામીન આપતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે કેસના ભૌતિક પાસાઓને ઓળખવામાં નિષ્ફળ રહીને ગંભીર ભૂલ કરી હતી, ઉચ્ચ અદાલતના આદેશોને વિકૃતતાના આધારે હુમલા માટે સંવેદનશીલ બનાવતા–ઉચ્ચ અદાલત ગુનાઓની ગંભીરતા અને ગહનતા જોવામાં નિષ્ફળ રહી–ઘટના દરમિયાન માહિતી આપનારની બાજુએ પાંચ વ્યક્તિઓની હત્યા માટે જાહેરાતો દાખલ કરવામાં આવી હતી જેના પરિણામે દંડ સંહિતા, શસ્ત્ર અધિનિયમ અને ગુજરાત પોલીસ અધિનિયમ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. એફઆઈઆર ખાસ કરીને આરોપી વ્યક્તિઓની હાજરીનો ઉલ્લેખ કરે છે અને તેઓ બધા હથિયારો સાથે ગુનાના સ્થળે આવ્યા હતા–ક્રોસ એફઆઈઆર નું સાદું વાંચન આરોપીની હાજરી અને તેમના કબજામાં હથિયારો સાથે માહિતી આપનારની બાજુ પર હુમલો કરવાની તેમની યોજનાનો અમલ બંને સૂચવે છે–ઉચ્ચ અદાલતે ક્રોસ એફઆઈઆર અને તેની સામગ્રીની અસરોની અવગણના કરી–આમ, કાયદા હેઠળ મસ્ટર પસાર કરવામાં નિષ્ફળ રહેલા આરોપી વ્યક્તિઓને જામીન આપતો આદેશ રદ કરવામાં આવ્યો.

કલમ–૪૩૯–જામીન–અનુદાન–સમાનતાના સિદ્ધાંતનો અમલ–યોજાયોઃસમાનતાના પાસાને નક્કી કરવામાં, આરોપી સાથે જોડાયેલી ભૂમિકા, ઘટનાના સંબંધમાં અને પીડિતો માટે તેમની સ્થિતિ અત્યંત મહત્વની છે–માત્ર

એ અવલોકન કે અન્ય આરોપી કે જેને જામીન આપવામાં આવ્યા હતા તે સમાન હથિયારથી સજ્જ હતો તે પૂરતું નથી, પરંતુ દરેક આરોપીની વ્યક્તિગત ભૂમિકાને ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.

કલમ–૪૩૯–કારણોની નોંધણી હેઠળ જામીનની મંજૂરી–યોજાયેલી:કલમ–૪૩૯ હેઠળ જામીન મંજૂર કરવી એ ન્યાયિક વિવેકબુદ્ધિની કવાયત સાથે સંકળાયેલી બાબત છે–જામીન મંજૂર કરવા અથવા નકારવામાં ન્યાયિક વિવેકબુદ્ધિ અસંગઠિત નથી–કારણો નોંધવાની ફરજ એ એક નોંધપાત્ર સલામતી છે જે સુનિશ્ચિત કરે છે કે અદાલતને સોંપવામાં આવેલી વિવેકબુદ્ધિનો વિવેકપૂર્ણ રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવે છે–ન્યાયિક આદેશમાં કારણોની નોંધણી એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે આદેશ અંતર્ગત વિચાર પ્રક્રિયા તપાસને આધિન છે અને તે કારણ અને ન્યાયના ઉદ્દેશ્ય ધોરણોને પૂર્ણ કરે છે.

કલમ–૪૩૯–જામીન–હાઈકોર્ટ દ્વારા મંજૂરી–સંબંધિત આરોપીઓને જામીન આપવાના આદેશને અન્ય કોઈ પણ કેસમાં સમાનતાના આધારે જામીનનો દાવો કરવા માટે પૂર્વવર્તી તરીકે ગણવામાં ન આવે તેવું નિરીક્ષણ કરતો ન્યાયાધીશ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો આદેશ–સાચું હોવું–યોજાયેલ:કહેવાતું નિરીક્ષણ અયોગ્ય અને ભૂલભરેલું છે–સંબંધિત આરોપીઓને જામીન આપવાના આદેશના આધારે અન્ય કોઈ આરોપી દ્વારા સમાનતાનો દાવો

કરી શકાય કે કેમ તે એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પૂર્વ–ચુકાદો ન આપવો જોઈએ, જે માત્ર સંબંધિત આરોપીઓને જામીન આપવા માટેની અરજી સાથે કામ કરી રહ્યા હતા–જો અને જ્યારે આરોપી વતી સમાનતાના આધારે જામીન અરજી દાખલ કરવામાં આવે તો સમાનતાના આધારે જામીન આપવાનો આદેશ પૂર્વવર્તી છે કે કેમ તે ભવિષ્યના ચુકાદા માટેની બાબત છે.

કલમ–૪૩૯–જામીન–ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા મંજૂરી–પક્ષકારોના વકીલ "વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ ન કરે" તેવા આદેશોના અનુક્રમમાં ઉચ્ચ અદાલતના અવલોકનો–સાચું–ધાર્યું:ઉચ્ચ અદાલતના નિરીક્ષણોને નામંજૂર કરવામાં આવે છે–પક્ષકારોની સંમતિ ન્યાયિક દિમાગને લાગુ કરવાની ઉચ્ચ અદાલતની ફરજને ટાળી શકતી નથી અને તેના કારણો સૂચવી શકતી નથી કે શા માટે તેણે જામીન મંજૂર કર્યા છે અથવા નકાર્યા છે–અરજીનું પરિણામ એક તરફ આરોપીની સ્વતંત્રતા તેમજ બીજી તરફ ફોજદારી ન્યાયના યોગ્ય અમલીકરણમાં જાહેર હિત પર નોંધપાત્ર અસર કરે છે.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે કહ્યું:

૧.૧ મુકદ્દમાનું પહેલું પાસું જે ચહેરા પર તાકી રહે છે તે ગુનાની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા માટે હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં એકમાત્ર ગેરહાજરી છે.૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી આ ઘટનામાં પાંચ લોકોના મોત થયા હતા.ગુનાની પ્રકૃતિ

એવી પરિસ્થિતિ છે જે જામીન આપવા પર મહત્વપૂર્ણ અસર કરે છે.ગુનાની ગંભીર પ્રકૃતિની કોઈ જાગૃતિ અથવા વિસ્તૃતતાની ગેરહાજરીમાં ઉચ્ચ અદાલતના આદેશો સ્પષ્ટ છે.પ્રતિકૂળતા એ છે કે હાઈકોર્ટ એક મહત્વપૂર્ણ સંજોગો પર વિચાર કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે જે જામીન આપવા જોઈએ કે કેમ તેની અસર કરે છે.હાઈકોર્ટ દ્વારા જામીન મંજૂર કરવાના આદેશો કાયદા હેઠળ પસાર કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે.તેઓ કથિત ગુનાઓની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા અને દોષિત ઠેરવવાની સ્થિતિમાં સજાની ગંભીરતાથી અજાણ છે અને નિર્દોષ છે.[પરિચ્છેદ ૨૦,૨૨] [૩૬ F–H; ૩૭–A; ૩૮–G–H; ૩૯–A]

રામ ગોવિંદ ઉપાધ્યાય વિરુદ્ધ સુદર્શન સિંહ, (૨૦૦૨) ૩–એસસીસી–૫૯૮:[૨૦૦૨]૨–એસસીઆર–૫૨૬; પ્રશાંત કુમાર સરકાર વિરુદ્ધ આશિષ ચેટર્જી (૨૦૧૦) ૧૪–એસસીસી–૪૯૬: [૨૦૧૦]૧૨–એસસીઆર–૧૧૬૫–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૨ ઉચ્ચ અદાલતે તેના બે આદેશો દ્વારા એ–૧૦ અને એ–૧૫ને જામીન આપ્યા હતા.એ–૧૩ સાથે સમાનતા માંગવામાં આવી હતી, જેમને આ આધાર પર જામીન આપવામાં આવ્યા હતા (જેમ કે ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું) કે તેમને "લાકડી (એસ. આઈ. સી.) સાથે સશસ્ત્ર સમાન ભૂમિકા સોંપવામાં આવી હતી".ફરીથી, એ–૧૬ને આ આધાર પર જામીન

આપવામાં આવ્યા હતા કે તે લાકડાની લાકડીથી સજ્જ હતો અને એ–૧૦, એ–૧૫ અને એ–૧૩ જે લાકડીઓથી સજ્જ હતા તેમને જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.ઉચ્ચ અદાલતે દેખીતી રીતે સમાનતા દ્વારા શું અર્થ થાય છે તેના કેન્દ્રિય પાસાને ખોટી રીતે સમજ્યું.જામીન આપતી વખતે સમાનતાએ આરોપીની ભૂમિકા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ.અન્ય આરોપી કે જેને જામીન આપવામાં આવ્યા હતા તે સમાન હથિયારથી સજ્જ હોવાનું અવલોકન કરવું એ નક્કી કરવા માટે પૂરતું નથી કે સમાનતાના આધારે જામીન આપવા માટેનો કેસ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે કે કેમ.સમાનતાના પાસાને નક્કી કરવામાં, આરોપી સાથે જોડાયેલી ભૂમિકા, ઘટનાના સંબંધમાં તેમની સ્થિતિ અને પીડિતો માટે અત્યંત મહત્વ છે.ઉચ્ચ અદાલતે એક સરળ મૂલ્યાંકન પર સમાનતાના આધારે કાર્યવાહી કરી હતી, જે કાયદા હેઠળ પસાર થઈ શકતી નથી.[પેરા ૨૩] [૩૯–D–H]

નીરુ યાદવ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય (૨૦૧૪) ૧૬–એસ. સી. સી.–૫૦૮:[૨૦૧૪]૧૨–એસસીઆર–૪૫૩–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૩ તે સ્પષ્ટ છે કે અનિવાર્યપણે એકમાત્ર આદેશ જેમાં તર્કની ઝલક છે તે ૨૨ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૦ ના રોજ એ–૧૩ ને જામીન આપતો આદેશ છે.

હકીકતમાં, આરોપી વતી જે રજૂઆતો કરવામાં આવી છે તે જામીનની મંજૂરીને વાજબી ઠેરવતા તર્કની સમાન રેખા પર નોંધપાત્ર રીતે આધાર રાખે છે કે માહિતી આપનારના ૩ જૂન ૨૦૨૦ ના અનુગામી નિવેદનમાં, ૯ મે ૨૦૨૦ ના રોજ બનેલી ઘટનાની ઉત્પત્તિ અને વિગતો, જે એફઆઈઆર માં વિસ્તૃત રીતે વર્ણવવામાં આવી છે, તેમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર થયો છે.[પેરા ૨૬] [૪૦–G–H]

૧.૪ છ આરોપીઓને જામીન આપીને, ઉચ્ચ અદાલતે કેસના ભૌતિક પાસાઓને ઓળખવામાં નિષ્ફળ રહીને ગંભીર ભૂલ કરી હતી, જેના કારણે ઉચ્ચ અદાલતના આદેશો વિકૃતિના આધારે હુમલા માટે સંવેદનશીલ બની ગયા હતા. પ્રથમ સંજોગો કે જેને હાઈકોર્ટ સાથે તોલવું જોઈતું હતું પરંતુ જેને અવગણવામાં આવ્યો છે તે ગુનાઓની ગંભીરતા અને ગહનતા છે. ૯ મે ૨૦૨૦ ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર માં ઘટના દરમિયાન માહિતી આપનારની બાજુએ પાંચ વ્યક્તિઓની હત્યાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે, જેના પરિણામે દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪ સાથે વાંચી શકાય તેવા કલમ ૩૦૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૩૪૧, ૩૮૪, ૧૨૦બી, ૫૦૬ (૨) હેઠળ સજા પામેલા ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ આર્મ્સ એક્ટની કલમ ૨૫ (૧–બી) એ, ૨૭ અને ૨૯ અને ગુજરાત પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ની જોગવાઈઓ ઉપરાંત છે.

એફઆઈઆર ખાસ કરીને આરોપી એ–૬, એ–૧૩, એ–૧૬, એ–૧૫, એ–૧૦ અને એ–૧૭ની હાજરીનો ઉલ્લેખ કરે છે.તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તમામ આરોપી પિસ્તોલ, ધારીયા અને છરીઓ સાથે ગુનાના સ્થળે આવ્યા હતા. એ–૬ અને અન્ય બે લોકોએ તેમની રાઈફલમાંથી ગોળીબાર કર્યો હતો. આમાંથી કેટલાક આરોપી–એ–૬, એ–૧૩, એ–૧૬, એ–૧૫, એ–૧૦ અને એ–૧૭ પર પીડિતોના માથા અને શરીર પર ધારિયા અને લાઠીઓથી હુમલો કરવાનો આરોપ છે.તમામને સરકારી હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા જ્યાં તેમને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. [પેરા ૨૭] [૪૧–એ–સી; ડી–એફ]

૧.૫ ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ માહિતી આપનાર દ્વારા એફઆઈઆર નોંધાવ્યાના ચાર દિવસ પછી, એ–૬ દ્વારા ક્રોસ એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી.આ એફઆઈઆર માં જમીનને લઈને પહેલાથી અસ્તિત્વમાં રહેલા વિવાદ અને ૭ મે ૨૦૨૦ ના રોજ બનેલી એક ઘટનાનું વર્ણન છે.ક્રોસ એફઆઈઆર નું વાંચન સૂચવે છે કે મૃતક પર હુમલો કરવાનો આરોપીનો ઈરાદો; જે રીતે તેમની પૂર્વ–આયોજિત યોજના મૃતક વ્યક્તિઓ પર હુમલો કરીને હાંસલ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો.ક્રોસ એફઆઈઆર ની સામગ્રી જેમ છે તેમ, કોઈ પણ ન્યાયિક દિમાગ માટે, જામીનની મંજૂરી માટેની અરજીઓ પર ચુકાદો આપતી વખતે, ઘટના

સ્થળે આરોપીની હાજરી, આરોપી હથિયારોથી સજ્જ છે અને તેમના પર હુમલો કરવાનો ઈરાદો અને વાસ્તવિક ઘટના, જેના પરિણામે પાંચ હત્યાના મૃત્યુ થયા હતા તેની ઝાંખી કરવી અશક્ય હતી.[પારસ ૨૮–૩૦] [૪૧–F–G; ૪૨–C–D; E–G]

૧.૬ નોંધ પર રજૂ કરવામાં આવેલા પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલો પાંચ મૃત વ્યક્તિઓમાંથી દરેકને થયેલી શારીરિક ઈજાઓની વ્યાપક પ્રકૃતિ સૂચવે છે.એ વાત સાચી છે કે એફઆઈઆર માં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે મૃતકો પર ગોળી ચલાવવામાં આવી હતી જેના પરિણામે તેઓ જમીન પર પડી ગયા હતા, જ્યારે પછીના નિવેદનમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે આ ઈજાઓ ધારીયા અને લાકડીઓના પરિણામે થઈ હતી.ગોળીના ઘાઓના પરિણામે મૃત્યુ થયા છે કે નહીં તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી કે એકવાર ક્રોસ એફઆઈઆર ના સાદા વાંચનથી આરોપીની હાજરી અને આરોપીના કબજામાં રહેલા હથિયારો સાથે માહિતી આપનારની બાજુ પર હુમલો કરવાની તેમની યોજનાનો અમલ બંને સૂચવે છે.ઉચ્ચ ન્યાયાલયને તેના પ્રથમ આદેશમાં એ સ્પષ્ટ આધાર પર જામીન આપવા માટે સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે માહિતી આપનારના અનુગામી નિવેદનમાં રજૂ થયેલી ઘટનાની વિગતો એફઆઈઆર થી અલગ છે. આ સુનાવણીની બાબતો છે.જો કે, ઉચ્ચ અદાલતે ક્રોસ એફઆઈઆર અને જામીન આપવા

જોઈએ કે કેમ તે અંગેના મૂળભૂત મુદ્દા પર એફઆઈઆર ની સામગ્રીની અસરોની સ્પષ્ટપણે અવગણના કરી છે.એ નોંધવું પણ અગત્યનું છે કે આરોપીની બાજુએ મહિલાઓની હાજરી એ એક હકીકત છે જે ક્રોસ એફઆઈઆર માં જ નોંધાયેલી છે.[પેરા ૩૧] [૪૨–G–H; ૪૩–A–D]

૧.૭ ભૌતિક સંજોગો, ખાસ કરીને ઘટનાનું વર્ણન, જે ક્રોસ એફઆઈઆર માં દેખાય છે, તેની જાહેરાત કરવામાં ઉચ્ચ અદાલતની સ્પષ્ટ નિષ્ફળતા રહી છે. સૌથી ઉપર, ઉચ્ચ અદાલતે ગુનાની ગંભીરતા અને ગંભીરતાને સંપૂર્ણપણે અવગણી છે, જેના પરિણામે પાંચ હત્યાઓ થઈ છે.આ સ્પષ્ટ રીતે એક એવો કેસ છે જ્યાં હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો સ્પષ્ટ વિકૃતિથી પીડાતા હતા.[પેરા ૩૨] [૪૩–E–F]

૧.૮ એ–૧૩ને જામીન આપતા હાઈકોર્ટના આદેશમાં, સરકારી વકીલ દ્વારા ૨૦૧૭ અને ૨૦૧૯માં તેની સામે નોંધાયેલી અગાઉની એફઆઈઆર પર આધારિત એ–૧૩ના ગુનાહિત ઈતિહાસનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.એ–૧૩ના ગુનાહિત ઈતિહાસને લગતા આ પાસાને સિંગલ જજ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા કારણોમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા ન હતા.તે સિવાય, એ–૧૩ ને જે આધાર પર જામીન આપવામાં આવ્યા હતા તે એ

છે કે ૩ જૂન ૨૦૨૦ના અનુગામી નિવેદનમાં, એફઆઈઆર માં જે સ્પષ્ટ કાર્યને જવાબદાર ઠેરવવામાં આવ્યું હતું તે ગુમ હોવાનું જણાયું હતું.આવું કહીને ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું કે આ આદેશને અન્ય કોઈ પણ કેસમાં સમાનતાના આધારે જામીનનો દાવો કરવા માટે પૂર્વવર્તી તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં. સિંગલ જજના ઉપરોક્ત નિરીક્ષણને નામંજૂર કરવામાં આવે છે. એ–૧૩ને જામીન આપવાના આદેશના આધારે અન્ય કોઈ આરોપી દ્વારા સમાનતાનો દાવો કરી શકાય કે કેમ તે એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા પૂર્વ–નિર્ણય લેવો જોઈએ નહીં, જે ફક્ત એ–૧૩ને જામીન આપવા માટેની અરજી સાથે વ્યવહાર કરી રહ્યા હતા.એ–૧૩ને જામીનની મંજૂરીને સમાનતાના આધારે એફઆઈઆર માં આરોપી અન્ય કોઈ પણ વ્યક્તિ માટે પૂર્વવર્તી તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં તે નિરીક્ષણ ન્યાયિક રીતે યોગ્ય તર્કની રચના કરતું નથી.જામીન આપવાનો આદેશ સમાનતાના આધારે પૂર્વવર્તી છે કે કેમ તે ભવિષ્યના ચુકાદા માટેની બાબત છે જો અને જ્યારે અન્ય આરોપી વતી સમાનતાના આધારે જામીન માટેની અરજી દાખલ કરવામાં આવે છે. ત્યારબાદ આવા કેસમાં સમાનતાનો દાવો કરવામાં આવે તેવી સ્થિતિમાં, તે અદાલત માટે છે કે જેની સામે સમાનતાનો દાવો કરવામાં આવે છે તે નક્કી કરે છે કે સમાનતાના કારણોસર જામીન આપવા માટેનો કેસ બનાવવામાં આવે છે કે કેમ. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સિંગલ જજના અવલોકનો અયોગ્ય

અને ખોટા છે. ત્યારબાદ એ–૧૦ અને એ–૧૫ ને એ–૧૩ને જામીન આપવાના આદેશ સાથે દાવો કરાયેલ સમાનતાના આધારે જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું કે વધારાના સરકારી વકીલે ભેદભાવનો કોઈ મુદ્દો ઉઠાવ્યો નથી.ત્યારબાદ, સમાનતા એ આધાર હતો જેના આધારે એ–૧૬ના કેસમાં જામીન માંગવામાં આવ્યા હતા.જામીન મંજૂર કરતી વખતે એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું કે પક્ષકારો વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશો માટે દબાણ કરતા નથી.એ–૧૭ ને જામીન આપતા સિંગલ જજના આદેશમાં પણ આવું જ નિરીક્ષણ સમાયેલું છે.એ–૬ને જામીન આપવાના હાઈકોર્ટના આદેશમાં ફરીથી એ જ નિવેદન છે.પક્ષકારોના વકીલ "વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ કરતા નથી" તે નોંધતા વર્તમાન કેસમાં આદેશોની શ્રેણીમાં ઉચ્ચ અદાલતના અવલોકનો નામંજૂર છે.[પારસ ૩૩–૩૪] [૪૩–F–G, H; ૪–A–D, E–H; ૪૫–A]

એશ મોહમ્મદ વિરુદ્ધ શિવ રાજ સિંહ (૨૦૧૨) ૯–એસસીસી–૪૪૬:[૨૦૧૨]૭–એસસીઆર–૫૮૪–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૯ જામીનની મંજૂરી એ એવી બાબત છે જે ફોજદારી ન્યાયના યોગ્ય વહીવટમાં આરોપીની સ્વતંત્રતા, રાજ્યનું હિત અને ગુનાના પીડિતોને

અસર કરે છે.તે એક સારી રીતે સ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે જામીન મંજૂર કરવા જોઈએ કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે, ઉચ્ચ અદાલત, અથવા તે બાબત માટે, સેશન્સ કોર્ટ સીઆરપીસીની કલમ ૪૩૯ હેઠળ અરજીનો નિર્ણય ગુણદોષ પર હકીકતોના વિગતવાર મૂલ્યાંકન પર શરૂ કરશે નહીં કારણ કે ફોજદારી સુનાવણી હજુ થવાની બાકી છે.જામીન પર ચુકાદો આપતી વખતે આ અવલોકનો પણ સુનાવણીના પરિણામ પર બંધનકર્તા રહેશે નહીં.પરંતુ જામીન આપતી અદાલત જામીન આપવા કે નહીં તે નક્કી કરવાના હેતુસર ન્યાયિક દિમાગને લાગુ કરવાની અને સંક્ષિપ્તમાં કારણો નોંધવાની તેની ફરજને ટાળી શકતી નથી.પક્ષકારોની સંમતિથી ઉચ્ચ ન્યાયાલયે જામીન કેમ આપ્યા અથવા નકાર્યા તેના કારણો દર્શાવવાની તેની ફરજને ટાળી શકાતી નથી.આ કારણ એ છે કે અરજીનું પરિણામ એક તરફ આરોપીની સ્વતંત્રતા તેમજ બીજી તરફ ફોજદારી ન્યાયના યોગ્ય અમલીકરણમાં જાહેર હિત પર નોંધપાત્ર અસર કરે છે.પીડિતો અને તેમના પરિવારોના અધિકારો પણ દાવ પર છે.આ બે વ્યક્તિગત પક્ષોના ખાનગી અધિકારો સાથે સંકળાયેલી બાબતો નથી, જેમ કે દીવાની કાર્યવાહીમાં.ફોજદારી કાયદાનું યોગ્ય અમલીકરણ એ જાહેર હિતની બાબત છે.આમ, વર્તમાન બેચમાં જે રીતે આદેશોની શ્રેણીએ નોંધ્યું છે કે "સંબંધિત પક્ષોના વકીલ વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ કરતા નથી" તે નામંજૂર છે.જો આ પર્યાપ્ત કારણો ન નોંધવા માટે સૌમ્યોક્તિ છે, તો આ

પ્રકારની ફોર્મ્યુલા આદેશને ન્યાયિક તપાસથી બચાવી શકતી નથી.[પેરા ૩૫] [૪૫–એ–એફ]

૧.૧૦ સીઆરપીસી ની કલમ ૪૩૯ હેઠળ જામીનની મંજૂરી એ ન્યાયિક વિવેકબુદ્ધિ સાથે સંકળાયેલી બાબત છે.ન્યાયિક સંસ્થા તરીકે અદાલતમાં નિહિત અન્ય કોઈપણ વિવેકબુદ્ધિના કિસ્સામાં જામીન આપવા અથવા નકારવામાં ન્યાયિક વિવેકબુદ્ધિ બિનસંરચિત નથી.કારણો નોંધવાની ફરજ એ એક નોંધપાત્ર રક્ષણ છે જે સુનિશ્ચિત કરે છે કે અદાલતને સોંપવામાં આવેલી વિવેકબુદ્ધિનો વિવેકપૂર્ણ રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવે.ન્યાયિક આદેશમાં કારણોની નોંધણી એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે આદેશ અંતર્ગત વિચાર પ્રક્રિયા તપાસને આધિન છે અને તે તર્ક અને ન્યાયના ઉદ્દેશ્ય ધોરણોને પૂર્ણ કરે છે.[પેરા ૩૬] [૪૫–F–G]

> ચમન લાલ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય (૨૦૦૪) ૭ એસસીસી ૫૨૫:[૨૦૦૪]૩–પૂરક.એસસીઆર–૫૮૪–નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૧.૧૧ એ–૬ની જામીન માટેની અરજીના સંદર્ભમાં, ઉચ્ચ અદાલતે એમ કહીને જામીન આપવાના તેના નિર્ણયને સમર્થન આપવાની માંગ કરી હતી કે તેણે રેકોર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યો છે અને કેસની હકીકતો,

આક્ષેપોની પ્રકૃતિ, ગુનાઓની ગંભીરતા અને આરોપીની ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખીને "પુરાવાઓની વિગતવાર ચર્ચા કર્યા વિના" જામીન આપી રહી છે.હકીકતમાં પરિસ્થિતિઓની કોઈ ચર્ચા કે વિશ્લેષણ નહોતું થયું.એકલ ન્યાયાધીશના આદેશમાં આ એકમાત્ર સજા એ અદાલતને છોડી દે છે કે જેની સામે જામીન આપવાના આદેશને પડકારવામાં આવે છે, જે જામીન આપવામાં ઉચ્ચ અદાલત સાથે ભાર મૂકતા વિચારણાઓ પર સંપૂર્ણપણે માર્ગદર્શન વિના છે.જામીન આપવા કે નહીં તે નક્કી કરવામાં ઉચ્ચ અદાલત એવા તબક્કે નથી કે જ્યાં તે દોષિત ઠેરવે.ગુનાહિત સુનાવણી દરમિયાન આનું વિશ્લેષણ કરવાનું હોય છે જ્યાં પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા હોય.પરંતુ ચોક્કસપણે, હાઈકોર્ટના આદેશમાં કેટલાક કારણો સૂચવવા આવશ્યક છે કે શા માટે કોર્ટે જામીન મંજૂર કર્યા છે અથવા નકારી કાઢ્યા છે.તાત્કાલિક કેસમાં સત્ર ન્યાયાધીશોએ અંતિમ નિષ્કર્ષ માટે તેમના કારણો સૂચવ્યા છે.કમનસીબે હાઈકોર્ટના આદેશમાં આનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું.એ–૬ના કેસમાં હાઈકોર્ટમાં રિમાન્ડનો આદેશ આપવાનો હવે કોઈ પ્રશ્ન જ નથી કારણ કે જામીનનો પ્રશ્ન આ અદાલત સમક્ષ સંપૂર્ણ રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.વધુમાં, એ–૬ ના કેસને એ–૧૩ ના કેસમાં શરૂઆતમાં જામીન આપવામાં આવેલા કેસોની સમગ્ર બેચ સાથે વિચારવામાં આવ્યો છે, જેને અન્ય આરોપીઓના કેસમાં સમાનતાના આધારે અનુસરવામાં આવ્યો છે.

[પારસ ૩૭–૩૮] [૪૬–C–H; ૪૭–G–H; ૪૮–A–B]

સોનુ વિરુદ્ધ સોનુ યાદવ, ક્રિમિનલ અપીલ નં.૩૭૭/૨૦૨૧,પ.૪.૨૦૨૧ પર નિર્ણય લીધો–તેના પર આધાર રાખ્યો.

૧.૧૨ પ્રતિવાદી–આરોપી એ–૬, એ–૧૦, એ–૧૩, એ–૧૫, એ–૧૬ અને એ–૧૭ ને જામીન આપવાના આદેશો સ્પષ્ટ વિકૃતિથી પીડાય છે. હાઈકોર્ટના આદેશોને રદ કરવામાં આવે છે.તમામ આરોપીઓને તાત્કાલિક આત્મસમર્પણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.[પારસ ૪૧–૪૨] [પ૧–સી–ડી, એફ–જી]

સંજય ચંદ્રા વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઈન્વેસ્ટિગેશન ૨૦૧૨ (૧)–એસસીસી–૪૦; મહિપાલ વિરુદ્ધ રાજેશ કુમાર ઉપનામ પોલિયા, (૨૦૨૦) ૨–એસસીસી–૧૧૮; પ્રભાકર તિવારી વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુપી. [૨૦૨૦] ૧૧–એસસીસી–૬૪૮; રામ ગોવિંદ ઉપાધ્યાય વિરુદ્ધ સુદર્શન સિંહ, (૨૦૦૨) ૩ એસસીસી પ૯૮:[૨૦૦૨] ૨ એસસીઆર પ૨૬; પ્રશાંત કુમાર સરકાર વિરુદ્ધ આશિષ ચેટર્જી, (૨૦૧૦) ૧૪–એસસીસી–૪૯૬:[૨૦૧૦]૧૨–એસસીઆર–૧૧૬૫; કેરળ રાજ્ય વિરુદ્ધ મહેશ ક્રિમિનલ અપીલ નં.૩૪૩/૨૦૨૧,૧૯.૦૩.૨૦૨૧ પર નિર્ણય લીધો–જેનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૨૦૧૧] ૧૩ એસ. સી. આર. ૩૦૯ નો સંદર્ભ પેરા ૯,૧૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૨] ૨ એસ. સી. આર. ૫૨૬ નો સંદર્ભ પેરા ૨૦ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૦] ૧૨ એસ. સી. આર. ૧૧૬૫ નો સંદર્ભ પેરા ૨૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૪] ૧૨ એસ. સી. આર. ૪૫૩ નો સંદર્ભ પેરા ૨૨ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૨] ૭ એસ. સી. આર. ૫૮૪ નો સંદર્ભ પેરા ૩૩ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૪] ૩ પૂરક.એસ. સી. આર. ૫૮૪ નો સંદર્ભ પેરા ૩૬ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૨] ૧ એસ. સી. સી. ૪૦ નો સંદર્ભ પેરા ૩૯ માં આપવામાં આવ્યો છે

(૨૦૨૦) ૨ એસ. સી. સી. ૧૧૮ નો સંદર્ભ પેરા ૩૯ માં આપવામાં આવ્યો છે

(૨૦૨૦) ૧૧ એસ. સી. સી. ૬૪૮ નો સંદર્ભ પેરા ૩૯ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૨૦૦૨] ૨ એસ. સી. આર. ૫૨૬ નો સંદર્ભ પેરા ૪૦ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૨૦૧૦] ૧૨ એસ. સી. આર. ૧૧૬૫ નો સંદર્ભ પેરા ૪૦ માં આપવામાં

આવ્યો છે.

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડીક્શનઃ

ફોજદારી અપીલ નં.૪૨૨/૨૦૨૧

આર/ક્રિમિનલ પરચુરણ અરજી નં. ૧૯૩૮૨/૨૦૨૦માં અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાત હાઈકોર્ટના ૨૧.૧૨.૨૦૨૦ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સાથે

ક્રિમિનલ અપીલ નં.૪૨૩,૪૨૬,૪૨૪–૪૨૫ અને ૪૨૭/૨૦૨૧

જે. એસ. અત્રી, સિનિયર એડવોકેટ, નિખિલ ગોયલ, સુશ્રી નવીન ગોયલ, દુષ્યંત સરના, વિનય મેથ્યુ, અનિરુદ્ધ પી. મયી, હરેશ રાયચુરા, સુશ્રી સરોજ રાયચુરા, કલ્પ રાયચુરા, રામ ભદૌરિયા, પૂર્વિશ જીતેન્દ્ર મલકન, સુશ્રી ધરિતા પૂર્વિશ મલકન, જીતેન્દ્ર એમ. મલકન, સુશ્રી દીપા ગોરસિયા, આલોક કુમાર, સુશ્રી નેહા અંબાષ્ઠા, સુશ્રી નંદિની છાબરા, સુશ્રી ભાવના સરકાર, પ્રતિવાદીઓ માટે વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ ડૉ. ધનંજય વાય. ચંદ્રચુડે આપ્યો હતો.

૧) પાંચ અપીલોનો આ સમૂહ ગુજરાત હાઈકોર્ટના આદેશો પરથી ઉદભવે છે, જે પાંચ હત્યાના મૃત્યુમાં ફસાયેલા છ વ્યક્તિઓને દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા ૧૯૭૩ (સીઆરપીસી)ની કલમ ૪૩૯ હેઠળ જામીન આપે છે.

૨) પ્રથમ માહિતી અહેવાલ ("એફઆઈઆર.) ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ જિલ્લા–પૂર્વ કચ્છ–ગાંધીધામના આડેસર પોલીસ સ્ટેશનમાં ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૩૪૧, ૩૮૪, ૧૨૦બી, ૫૦૬ (૨) અને ૩૪, શસ્ત્ર અધિનિયમની કલમ ૨૫ (૧–બી) એ, ૨૭ અને ૨૯ અને ગુજરાત પોલીસ અધિનિયમની કલમ ૧૩૫ હેઠળ ગુનાઓ માટે નોંધવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તા–રમેશ ભવન રાઠોડ–એ માહિતી આપનાર છે, જેમના નિવેદન પર, ૧૩.૦૦ વાગ્યે બનેલી ઘટનાના સંદર્ભમાં ૧૯.૩૦ વાગ્યે એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી.આ ઘટના પોલીસ સ્ટેશનથી ૨૦ કિલોમીટર દૂર આવેલા હમીરપુર ગામમાં બની હતી.જે ઘટના પાંચ હત્યાઓ તરફ દોરી ગઈ તેની ઉત્પત્તિ જમીન વિવાદમાં થઈ હતી.બાતમીદારનો આરોપ છે કે તે અને તેનો ભાઈ પેઠાભાઈ સવારે ૬ વાગ્યે તેમના ખેતરમાં ગયા હતા.બપોરે ૧ વાગ્યે, માહિતી આપનાર, પેઠાભાઈ અને તેમના સાળા આખાભાઈ અન્ય પાંચ વ્યક્તિઓ સાથે સ્કોર્પિયો વાહનમાં ઘરે પરત ફરી રહ્યા હતા.જ્યારે વાહન લાખા હીરા કોલી અને કાંજી બિજલ કોલીના ખેતરમાંથી પસાર થતા

રસ્તા પર પહોંચ્યું, ત્યારે આ બંને વ્યક્તિઓ લાખા હીરા કોલી સાથે બહાર આવ્યા.લાખા કોલીએ તેના ટ્રેક્ટરને સ્કોર્પિયો વાહનના આગળના ભાગ પર ટક્કર મારી હતી.કાંજી કોલીએ પોતાનું ટ્રેક્ટર સ્કોર્પિયોની પાછળ પાર્ક કર્યું હતું, જેની પાછળ બીજું સુમો વાહન ઊભું કરવામાં આવ્યું હતું.સ્કોર્પિયો અને તેના રહેવાસીઓને રોકવામાં આવ્યા હતા."i. અને અન્યોએ ઘટના સ્થળેથી ભાગી જવાનો પ્રયાસ કર્યો ત્યારે તેણે હત્યાની ઘટના જોઈ જેનું વર્ણન તેણે નીચેના શબ્દોમાં કર્યું છેઃ

> ".....તે સમયે મેં જોયું કે ધામા ઘેલા કોલી, દેવેન્દ્રસિંહ ઉર્ફે લાલુભા ઘેલુભા વાઘેલા, વિશન હીરા કોલી, ભરત મામુ કોલી, દિલીપ મામુ કોલી, રામશી હીરા કોલી, પ્રવીણ હીરા કોલી, ભઘુભા હસુભા વાઘેલા, મોહનસંગ ઉમેદસંગ વાઘેલા અને વનરાજ કરસન કોલી અને દિનેશ કરસન કોલી બધા નજીકના કાંટાદાર વાડમાંથી હથિયારો, પિસ્તોલ, ધારિયા, છરી સાથે આવે છે, જેમાં ધામા છે. ગેલા કોલી અને દેવેન્દ્રસિંહ ઉર્ફે લાલુભા ગેલુભા વાઘેલા અને વિસાન હીરા કોલી અને ભરત મામુ કોલીએ તે સમયે આખાભાઈ અને અન્ય લોકોને નિશાન બનાવીને રાઇફલ્સ તરફથી ગોળીઓ ચલાવી હતી.આખાભાઈ જેશાંગભાઈ ઉમત મારા ભાઈ પેઠાભાઈ ભવનભાઈ રાઠોડ અને અમારા જેશાંગ ઉમત અને લાલજી આખાભાઈ ઉમત અને વેલા પંચાભાઈ ઉમત ગોળીબાર અને

જમીન પર પડવાને કારણે ઘાયલ થયા હતા અને તે સમયે લાખા હીરા કોલીની પત્ની, કાંજી બિજલ કોલીની પત્ની અને ધામા ઘેલા કોલીની પત્ની લખમાન બિજલ કોલીની પત્ની અને વિશન હીરા કોલીની પત્ની પણ ત્યાં આવે છે, તેમનું નામ મને ખબર નથી, અને વિસાન હીરા કોઈ આખાભાઈ સાથે વાત કરો કે તમે મારા પિતા અને દાદા–દાદીની જમીન પર ખેતી કેમ કરી રહ્યા છો જે અમારી જમીન છે અમે પહેલા પણ કહ્યું હતું કે આ જમીન પર તમે ખેતી નથી કરતા તેથી આજે તમારું જીવન સમાપ્ત થઈ ગયું છે.આ વાત વિસાન હીરા કોલી અને ત્યારબાદ દિલીપ મામુ કોલી, રામશી હીરા કોઈ, ભઘુભા હસુભા વાઘેલા મોહનસંગ ઉમ્મેદસંગ વાઘેલા અને પ્રભુ ઘેલા કોલી દ્વારા કહેવામાં આવી હતી, તેમના હાથમાં અને હાથમાં ધારિયા સાથે પ્રવીણ હીરા કોલી, સિદ્ધરાજસિંહ ભઘુભા વાઘેલા, ખેટા પર્વત કોલી, વનરાજ કરસન કોલી અને દિનેશ કરસન કોઈ પર લાઠી (લાકડાની લાકડી) વડે આંખ આડા કાન કરીને હુમલો કર્યો હતો. આખાભાઈ જેશાંગભાઈ ઉમત અને મારા ભાઈ પેઠાભાઈ ભવનભાઈ રાઠોડ અને અમારા જેશાંગ ઉમત અને લાલજી આખાભાઈ ઉમત અને વેલા પંચભાઈ ઉમતના માથા અને શરીર પર ધારિયા અને લાઠી અને તે લોકો પર જ્યારે હુમલો કરવામાં આવ્યો ત્યારે તે પાંચેય "બચાવો બચાવો" ના નારા

લગાવી રહ્યા છે પરંતુ તે લોકો મોટી સંખ્યામાં ભેગા છે તેથી હું નજીક જઈ શકતો નથી તેથી હું તે પાંચને બચાવી શકતો નથી કારણ કે તેઓ મને મારી નાખશે તેથી હું ભાગી ગયો અને હું મારા ગામમાં જાઉં છું.

૩) આ ઘટનામાં પાંચ લોકોના મોત થયા હતા.૨૨ આરોપીઓમાં વિશન હીરા કોલી (એ–૬), પ્રવીણ હીરા કોલી (એ–૧૦), સિદ્ધધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩), ખેતા પર્વત કોલી (એ–૧૫), વનરાજ દર્શન કોલી (એ–૧૬) અને દિનેશ દર્શન અખિયાની (એ–૧૭) નો સમાવેશ થાય છે.૧૦ મે ૨૦૨૦ના રોજ પોસ્ટમોર્ટમ કરવામાં આવ્યું હતું.ગુનાના બીજા દિવસે એટલે કે ૧૦ મે ૨૦૨૦ના રોજ સ્થળ પર પંચનામા હાથ ધરવામાં આવ્યા હોવાનો આરોપ છે, જેના પરિણામે અન્ય બાબતોની સાથે, બે દેશી બંદૂકો, બે સ્વદેશી નકલી બંદૂકો, ચાર ધારીયા અને એક લાકડાની લાકડી મળી આવી હતી.

૪) ૧૩ મે ૨૦૨૦ના રોજ, વિશન હીરા મકવાના (કોલી) ના કહેવા પર પોલીસ સ્ટેશન આડેસર ખાતે એફઆઈઆર નંબર ૧૧૯૯૩૦૦૫૨૦૦૩૧૫ તરીકે ક્રોસ એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી.ક્રોસ એફઆઈઆરમાં માહિતી આપનાર હમીરપાર ગામનો મૂળ

રહેવાસી હોવાનો દાવો કરે છે અને હાલમાં તે અંજાર ગામમાં રહે છે.એફઆઈઆર માં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૨૫ માર્ચ ૨૦૨૦ના રોજ લૉકડાઉન જાહેર થયા બાદ બાતમીદાર અંજાર છોડીને હમીરપર ગામ જવા નીકળ્યો હતો.આશરે પંદર વર્ષ પહેલાં અમુક ખેતીની જમીન અન્ય વ્યક્તિને વેચવામાં આવી હતી, જેમણે પછીથી તે ખેતી માટે આખાભાઈને આપી હતી.આખાભાઈ માહિતી આપનારને ખેતી માટે ખેતરો આપવાનો ઇનકાર કરી રહ્યા હતા, જેના પરિણામે ૭ મે ૨૦૨૦ના રોજ ઝઘડો થયો હતો.બાતમીદારની મોટર સાયકલ પોલીસ લઈ ગઈ હતી.સમુદાયની વ્યક્તિઓના હસ્તક્ષેપ પર આ મુદ્દાનું સમાધાન કરવામાં આવ્યું હતું અને કોઈ ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી ન હતી.૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ ક્રોસ એફઆઈઆર અનુસાર, માહિતી આપનાર વિશાને મોટર સાયકલ મેળવવા માટે તેના ભત્રીજાને આખાભાઈ સાથે પોલીસ સ્ટેશન મોકલ્યો હતો.ક્રોસ એફઆઈઆર ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી ઘટનાનું વિશનનું વર્ણન નીચે મુજબ વર્ણવે છેઃ

> ".....અમે આખાભાઈને મારી નાખવાનું નક્કી કર્યું છે તેથી હું પોતે મારા ભાઈ લખભાઈ હીરા કોલી, દિનેશ દર્શન કોલી અને લાલુભા ઘેલુભા વાઘેલા સાથે રિટ્ઝ કારમાં બેઠો હતો અને જ્યારે હું આ કાર ચલાવી રહ્યો હતો ત્યારે ભીમસર તરફ આગળ વધ્યો હતો અને મેં આખાભાઈ સાથે આ કારને ટક્કર મારવાનો પ્રયાસ કર્યો

હતો અને તેને મારી નાખવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.પરંતુ આખાભાઈ નજીકથી ભાગી ગયા અને અમે અમારા ખેતર (વાડી) માં આવ્યા ત્યાં લગભગ ૧૨'૦ બપોર પછી આખાભાઈએ મને મારા મોબાઇલ ફોન પર ફોન કર્યો અને કહ્યું કે તમે લાલુભાની કાર સાથે કેમ ટક્કર મારવાનો પ્રયાસ કર્યો છે.મેં ખોટો જવાબ આપ્યો છે કે હું મારા મેદાન (વાડી) પર બેઠો છું જેમાં હું સામેલ નથી.આખાભાઈએ મને કહ્યું હતું કે અમે તમારી પાસે ઝઘડા માટે મેદાનમાં (વાડી) આવી રહ્યા છીએ, ઝઘડા માટે તૈયાર રહો, તે સમયે હું પોતે મારા ભાઈ લાખા હીરા કોલી, રામસી કોલી, પ્રવીણ, ધામા ગેલા કોલી, દેવેન્દ્રસિંહ, ઈલિયાસ લાલુભા વાઘેલા, ભરત મામુ કોલી, દિલીપ મામુ કોલી, ભાગુભા હંસુભા વાઘેલા અને તેમના પુત્ર મોનસાંગ ઉમેદસાંગ વાઘેલા, પ્રભુ ગેલા કોલી, ખેતા પરબર કોલી, વનરાજ દર્શન કોલી, દિનેશ સાથે આવું છું. દર્શન કોલી તેમની સાથે હાજર હતા, મેં તેમને આ હકીકત જણાવી છે કે જેસેંગ ઉમત તેના માણસો સાથે અમારી વાડી પર અમારી સાથે ઝઘડો કરવા આવી રહ્યો છે, તેથી અમે બધા હથિયારો સાથે અમારા ખેતરની સરહદની નજીક આવી ગયા અને અમે બધા ઝઘડા માટે તૈયાર થઈ ગયા અને લખમાન બિજલના ખેતરની નજીક બેસી ગયા અને તે સમયે સફેદ રંગની જીપ આવી કે વાડીની નજીક રમેશ ભવન રાઠોડ હાથમાં

ધારિયા લઈને જીપ માટે નીચે આવ્યો, આખાભાઈ તેની બંદૂક સાથે નીચે આવ્યો, આખાભાઇએ મને ગાળો આપી "મને બચાવવા માટે ગર્વ છે" તે સમયે રમેશ ભવન રાઠોડને ધારિયાએ ફટકો પડ્યો તો મેં મારી જાતને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો અને મેં મારો ડાબો હાથ ઊંચો કર્યો એટલે ધારિયાએ મારા ડાબા હાથમાં ઈજા પહોંચાડી હું જમીન પર પડી ગયો છું અને મારા ડાબા હાથમાંથી લોહી વહી રહ્યું છે જ્યારે આખાભાઈએ મારા ભાઈ રામસી પર બંદૂક ચલાવી હતી–તે સમયે આખા પુત્ર લાલજી–અમરા જેસેંગ ઉમત–વેલા પંચ ઉમત–પેઠા ભવન રાઠોડ–આખાભાઈનો નાનો પુત્ર ધર્મેન્દ્ર–પપ્પુ ગાભા ઉમત, જીપમાંથી નીચે આવ્યો અને મારા પર હુમલો કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. ભાઈ પ્રવીણ ધામા ગેલા કોલી, દેવેન્દ્રસિંહ, ઈલિયાસ લાલુભા વાઘેલા, ભરત મામુ કોલી, દિલીપ મામુ કોલી, ભાગુભા હંસુભા વાઘેલા અને તેમના પુત્ર મોહનસંગ ઉમેદસાંગ વાઘેલા, પ્રભુ ગેલા કોલી, ખેટા પર્વત કોલી, વનરાજ કરસન કોલી, દિનેશ કરસન કોલી તે સમયે હથિયારો સાથે આવ્યા હતા.મારા ભાઈ લખભાઈએ તે જીપને ટ્રેક્ટરથી ટક્કર મારી હતી, તે સમયે મારો બીજો પિતરાઈ ભાઈ કાંજી બિજલ બીજા ટ્રેક્ટર સાથે આવ્યો હતો અને લખમાન બિજલ સુમો જીપ સાથે આવ્યો હતો અને આખાભાઈની જીપ સાથે

અથડાયો હતો.તે સમયે અમારી મહિલાઓ ઝઘડામાં નીચે આવી ગઈ રમેશ ભવન રાઠોડ–પાપુ ગાભા ઉમત–આખાભાઈ પુત્ર ધર્મેન્દ્ર ભાગી ગયા ત્યારે ત્યાં આવેલા અમારા લોકોએ આખાભાઈ–વેલાભાઈ–પેઠાભાઈ–અમરભાઈ અને લાલજી પર ધારિયા અને લાકડીઓ વડે હુમલો કર્યો અને આ ઝઘડામાં હું ઘાયલ થયો છું.

૫) વિશનની ૧૮ મે ૨૦૨૦ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી.૯ મે ૨૦૨૦ની મૂળ એફઆઈઆર માં માહિતી આપનારનું વધુ નિવેદન ૩ જૂન ૨૦૨૦ના રોજ નોંધવામાં આવ્યું હતું.તપાસ પછી, તપાસ અધિકારી દ્વારા વિશન અને બાવીસ સહ–આરોપીઓ સામે આરોપપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.૩૧ ઓગસ્ટ ૨૦૨૦ના રોજ, તબીબી આધારો પર વિશન દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી વચગાળાના જામીન માટેની અરજીને સેશન્સ જજ, ભચાઉ, કચ્છ દ્વારા એ હકીકતની નોંધ લઈને નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે આરોપીએ જામીન મેળવવાના હેતુથી નકલી દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા હતા.૪ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ ભચાઉના એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા સીઆરપીસીની કલમ ૪૩૯ હેઠળ નિયમિત જામીનની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.

૬) આરોપપત્રમાં જે બાવીસ આરોપીઓના નામ છે, તેમાંથી આ કાર્યવાહી જામીન માટેની અરજીઓમાંથી ઉદ્ભવે છે, જે છ વ્યક્તિઓ વતી હાઈકોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી, એટલે કેઃ

વિશન હીરા કોલી–આરોપી નં.૬

પ્રવીણ હીરા કોલી–આરોપી નં.૧૦

સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા–આરોપી નં.૧૩

ખેતા પર્વત કોલી–આરોપી નં.૧૫

વનરાજ દર્શન કોલી–આરોપી નં.૧૬

દિનેશ દર્શન અખિયાની (કોલી)–આરોપી નં.૧૭

૭) ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓને જામીન આપતા ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો નીચે સૂચિબદ્ધ છેઃ

ક્રમ નં.–આરોપીનું નામ–આરોપી નં.–આદેશની તારીખ

૧–વિશન હીરા કોલી–૬–૨૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૦

૨–પ્રવીણ હીરા કોલી–૧૦–૨૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૦

૩–સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા–૧૩–૨૨ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૦

૪–ખેતા પર્વત કોલી–૧૫–૨૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૦

૫–વનરાજ દર્શન કોલી–૧૬–૧૯ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૧

૬–દિનેશ દર્શન અખિયાની (કોલી)–૧૭–૨૦ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૧

આ તબક્કે એ નોંધવું જરૂરી છે કે એ–૧૦ અને એ–૧૫ બંનેને ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ એ–૧૩ને જામીન આપવાના ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના આદેશના આધારે દાવો કરવામાં આવેલી સમાનતાના આધારે જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.૧૯ જાન્યુઆરી ૨૦૨૧ના એ–૧૬ અને એ–૧૭ને ૨૦ જાન્યુઆરી ૨૦૨૧ના રોજ જામીન આપવાના આદેશો પણ સમાનતા પર આધારિત છે.

૮) કાલક્રમિક રીતે, હાઈકોર્ટનો જામીન આપવાનો પ્રથમ આદેશ ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩) ને આપવામાં આવ્યો હતો.ઉચ્ચ અદાલતે આ રીતે અવલોકન કર્યું:

> "૧૪. હરીફની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને રેકોર્ડ પરની સામગ્રીને જોયા પછી, એવું લાગે છે કે અરજદારનું નામ અને આઈપીસીની કલમ ૩૦૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૩૪૧, ૩૮૪, ૧૨૦બી, ૫૦૬ અને ૩૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર કથિત ગુનાઓ માટે એફઆઈઆર માં દર્શાવવામાં આવ્યું હોવા છતાં, શસ્ત્ર અધિનિયમની કલમ ૨૫ (૧–બી) એ, ૨૭ અને ૨૯ અને ગુજરાત પોલીસ અધિનિયમની કલમ ૧૩૫ હેઠળ દંડનીય ગુનો, જે ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી ઘટના માટે, આરોપપત્રના

દસ્તાવેજોના અવલોકન પર, એવું લાગે છે કે ૩જી જૂન ૨૦૨૦ના અનુગામી નિવેદનમાં ફરિયાદી, જે ઘટનાની તારીખથી ૨૫ દિવસ પછી નોંધવામાં આવ્યું છે, તે સ્પષ્ટ યુક્તિ જે એફઆઈઆર માં દર્શાવવામાં આવી હતી, તે ગાયબ છે.જોકે ફરિયાદીએ જણાવ્યું છે કે અરજદાર હાજર હતો, પરંતુ ૩જી જૂન, ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલા અનુગામી નિવેદનમાં કોઈ ભૂમિકા દર્શાવવામાં આવી નથી, જેમાં ૯મી મે, ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી ઘટનાઓના ઘટનાક્રમને લગતી વિગતો અસરકારક રીતે ફરિયાદી દ્વારા ૩જી જૂન, ૨૦૨૦ના વધારાના નિવેદનમાં સંપૂર્ણપણે અલગ વિગતો વર્ણવીને બદલવામાં આવી છે.આ તબક્કે, આ અદાલત ઘટનાની વિગતોમાં જઈ રહી નથી કારણ કે તે પછીના સમયે સુનાવણીને અસર કરી શકે છે.પૂરતું એ કહેવું છે કે પ્રથમ દૃષ્ટિએ એવું લાગે છે કે અરજદાર અગાઉના ગુનાઓની બાકી કાર્યવાહી અને ફરિયાદી પક્ષ સાથેની દુશ્મનાવટને કારણે કથિત ગુનાઓમાં સામેલ છે.

૯) વધુમાં, એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું કેઃ

(૧) આરોપી ૧૯ મે ૨૦૨૦થી જેલમાં હતો;

(૨) તપાસ બાદ આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું; અને

(૩) સુનાવણીમાં સમય લાગી શકે છે કારણ કે ૧૧૦ સાક્ષીઓની

તપાસ થવાની હતી.

સંજય ચંદ્ર વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (૨) ૨૦૧૨ (૧) એસસીસી ૪૦ માં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યું હતું. એ–૧૦ અને એ–૧૫ (૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦); એ–૧૬ (૧૯ જાન્યુઆરી ૨૦૨૧); અને એ–૧૭ (૨૦ જાન્યુઆરી ૨૦૨૧) ને જામીન આપવાના આદેશ સમાનતા પર આધારિત છે.

૧૦) મુખ્ય આરોપી વિશન (એ–૬) ને ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા રજૂ કરાયેલા કારણો આદેશના ફકરા ૭, ૮ અને ૯ માં સમાયેલ છે જે આ રીતે વાંચે છેઃ

> "૭. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકોર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને કેસની હકીકતો, આક્ષેપોની પ્રકૃતિ, ગુનાઓની ગંભીરતા, આરોપીની ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખીને, પુરાવાઓની વિગતવાર ચર્ચા કર્યા વિના, આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવા અને અરજદારને નિયમિત જામીન પર વિસ્તૃત કરવા માટે આ એક યોગ્ય કેસ છે.

૮. વર્તમાન કેસની એકંદર હકીકતો અને સંજોગોને જોતાં, હું અરજદારના કેસને ધ્યાનમાં લેવા માટે ઇચ્છુક છું.

૯. આ અદાલતે [૨૦૧૨] ૧ એસ. સી. સી. ૪૦ માં નોંધાયેલા સંજય ચંદ્ર વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશનના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને પણ ધ્યાનમાં લીધો છે."

૧૧) અપીલની હાલની બેચમાં તમામ આરોપીઓ સામેના આક્ષેપો એક જ ઘટનામાંથી ઉદ્ભવે છે.તેથી તમામ અરજીઓ પર એક સાથે સુનાવણી કરવામાં આવી છે.

૧૨) વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વિનય નવારે અને વકીલ સુશ્રી જયકિતી એસ. જાડેજા અપીલના સમર્થનમાં હાજર થયા છે, જે તમામ માહિતી આપનાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી.પ્રતિવાદી–આરોપી વતી વકીલ શ્રી નિખિલ ગોયલ હાજર થયા હતા.૫ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૧ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલી નોટિસના અનુસરણમાં, શ્રી અનિરુદ્ધ પી. મયી ગુજરાત રાજ્ય વતી હાજર થયા છે.જ્યાં સુધી આરોપીઓનો સંબંધ છે, ૫ એપ્રિલ ૨૦૨૧ ના આદેશમાં નોંધાયેલ કોર્ટ સમક્ષની સ્થિતિ આ રીતે વાંચે છેઃ

"એસએલપી (ક્રિમિનલ) ૭૯૦/૨૦૨૧–એકમાત્ર આરોપીનું

પ્રતિનિધિત્વ શ્રી નિખિલ ગોયલે કર્યું

એસ. એલ. પી. (ક્રિમિનલ) <આઇ. ડી. ૧>–એકમાત્ર આરોપી–સેવા હોવા છતાં હાજર થયો ન હતો

એસએલપી (ક્રિમિનલ) ૧૨૪૬–૪૭/૨૦૨૧–બે આરોપીઓનું પ્રતિનિધિત્વ શ્રી પૂર્વિશ મલકન અને શ્રી નિખિલ ગોયલે કર્યું

એસ. એલ. પી. (ક્રિમિનલ) <આઇ. ડી. ૧>–એકમાત્ર આરોપી–સેવા હોવા છતાં હાજર થયો ન હતો

એસ. એલ. પી. (સી. આર. એલ.) <આઇ. ડી. ૧>–એકમાત્ર આરોપીનું પ્રતિનિધિત્વ શ્રી જે. એસ. અત્રી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, જેની સૂચના શ્રી હરેશ રાયચુરા દ્વારા આપવામાં આવી હતી.

સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (ક્રિમિનલ) નં. ૧૨૪૫ અને ૧૨૪૮/૨૦૨૧ નામની બે સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનમાં નોટિસ આપવામાં આવી હોવા છતાં આરોપી વતી કોઈ હાજરી દાખલ કરવામાં આવી ન હોવાથી, આ અદાલતે ૫ એપ્રિલ ૨૦૨૧ના રોજ તેના આદેશ દ્વારા શ્રી નિખિલ ગોયલને તેમનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા વિનંતી કરી હતી.અમે અદાલતના એક અધિકારી તરીકે શ્રી નિખિલ ગોયલ દ્વારા આપવામાં આવેલી સક્ષમ સહાયની પ્રશંસા કરીએ છીએ, જેમણે બે બિન–પ્રતિનિધિત્વ ધરાવતા આરોપીઓ માટે પણ ન્યાયમિત્ર તરીકે કામ

કર્યું છે.

૧૩) અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વિનય નવારે– માહિતી આપનાર રજૂ કરે છે કે ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ ના રોજ સિદ્ધધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩) ના કેસમાં હાઈકોર્ટ દ્વારા જામીન આપવાનો પ્રથમ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે પ્રાથમિક આધાર એ છે કે જ્યારે ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી, ત્યારે માહિતી આપનારનું નિવેદન ૩ જૂન ૨૦૨૦ના રોજ નોંધવામાં આવ્યું હતું, જેમાં હથિયારોની પ્રકૃતિ સહિત ઘટનાની ઉત્પત્તિમાં નોંધપાત્ર ફેરફારો થયા છે.જ્યારે એફઆઈઆર માં આરોપ છે કે વિશન (એ–૬) એ અન્ય વ્યક્તિઓ સાથે મળીને રાઈફલથી અનેક રાઉન્ડ ગોળીબાર કર્યો હતો, ત્યારપછીના નિવેદન સૂચવે છે કે ઈજાઓ હથિયારોના ઉપયોગના પરિણામે નહીં પરંતુ તીક્ષ્ણ હથિયારના કારણે થઈ હતી.નીચેની રજૂઆતોની વિનંતી કરવામાં આવી છેઃ

(૧) ૧૩ મે ૨૦૨૦ના રોજ વિશન (એ–૬) દ્વારા નોંધાયેલી ક્રોસ એફઆઈઆર સૂચવે છે કે ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ એક ઘટના બની હતી;

(૨) ઘટના દરમિયાન, માહિતી આપનારની બાજુએ પાંચ હત્યાના મૃત્યુ થયા (૯ મે ૨૦૨૦ ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર);

(૩) ૧૩ મે ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી ક્રોસ એફઆઈઆર માં નીચેનાનો સંદર્ભ છેઃ

એ. આરોપી હથિયારોથી સજ્જ છે;

બી. આરોપી દ્વારા માહિતી આપનારની બાજુ પર હુમલો કરવા અને હુમલો કરવા માટે પૂર્વ–ધ્યાન; અને

સી. આરોપીઓની બાજુના બે ટ્રેક્ટરોએ તેમના વાહનને ઘેરી લીધા બાદ મૃતક ભાગી જવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હતા ત્યારે આરોપીઓએ હુમલો કર્યો હતો.

(૪) આરોપીઓની હાજરી અને તેમની તરફ આકર્ષાયેલી ભૂમિકા માત્ર એફઆઈઆર માં જ નહીં પરંતુ ક્રોસ એફઆઈઆર માંથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે, જે બાદમાં વિશન (એ–૬) ના કહેવા પર ૧૩ મે ૨૦૨૦ના રોજ નોંધવામાં આવી હતી;

(૫) ક્રોસ એફઆઈઆર જે આરોપીનું નિવેદન રજૂ કરે છે તે સૂચવે છે કે આરોપીઓ હુમલાખોર હતા; અને

(૬) શું પાંચ મૃત્યુ (૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર માં જણાવ્યા મુજબ) હથિયારોની ઈજાઓના પરિણામે થયા હતા કે (૩ જૂન ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલા નિવેદનમાં આક્ષેપ કર્યા મુજબ) તે આ તબક્કે સુસંગત નથી.આરોપીઓની હાજરી, તેમના તરફથી પૂર્વ–ધ્યાન, માહિતી આપનારની બાજુના વ્યક્તિઓ પર કરવામાં આવેલ હુમલો અને પરિણામે પાંચ હત્યાના મૃત્યુ જે ઘટનાની ઉત્પત્તિ બનાવે છે તે જામીન નામંજૂર કરવા માટે પૂરતા હોવા જોઈએ.

૧૪) ઉપરોક્ત પરિસરમાં એવી વિનંતી કરવામાં આવી છે કે ઉચ્ચ અદાલતે ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ પ્રથમ વખત જામીન મંજૂર કરવામાં અને સમાનતાના આધારે અગાઉના આદેશનું પાલન કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે.વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ મુખ્ય આરોપી વિશન (એ–૬) ને જામીન આપવાના આદેશમાં કોઈ કારણ નથી.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે જામીન આપતી વખતે, મુખ્ય ન્યાયાધીશે માત્ર અવલોકન કર્યું છે કે સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વકીલો "વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ કરતા નથી".એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે, આ ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્ર માટે અભિશાપ

છે.ઉચ્ચ અદાલતે કલમ ૪૩૯ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે, તેના મગજને નિરપેક્ષપણે લાગુ કરવા અને જામીન મંજૂર કરવાના કારણો સૂચવવા જરૂરી છે.પક્ષકારોના વકીલે "વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ" માટે દબાણ કર્યું ન હતું તે નોંધ કરીને આ ફરજને ટાળી શકાતી નથી, એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૧૫) વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વિનય નવારે દ્વારા વિનંતી કરાયેલી રજૂઆતોને સુશ્રી જયકિતી એસ. જાડેજા દ્વારા તેમની રજૂઆતો દરમિયાન સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.વિદ્વાન સલાહકાર, વધુમાં, નીચેના સંજોગો તરફ વળ્યા હતા:

(૧) સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩) સામે અગાઉની ત્રણ એફઆઈઆર ની નોંધણી;

(૨) જામીન આપતી વખતે ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું નિરીક્ષણ કે આ આદેશને સમાનતાના આધારે અન્ય કોઈ પણ કેસમાં પૂર્વવર્તી તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં; અને

(૩) માત્ર વનરાજ દર્શન કોલી (એ–૧૬), ખેતા પર્વત કોલી (એ–૧૫), પ્રવીણ હીરા કોલી (એ–૧૦) અને દિનેશ દર્શન અખિયાની

(એ–૧૭) ને સમાનતાના આધારે જામીન આપવામાં આવશે.

૧૬) ગુજરાત રાજ્ય વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી અનિરુદ્ધ પી. મયીએ નીચેના આધારો પર જામીન આપવાના આદેશોને પડકારવામાં અપીલકર્તાની રજૂઆતોને ટેકો આપ્યો છેઃ

(૧) આ બેચમાં છ આરોપીઓને હાઈકોર્ટ દ્વારા જામીનની મંજૂરી નીચેના સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને વાજબી નથીઃ

એ. મુખ્ય આરોપી વિશન (એ–૬) અંજારનો રહેવાસી હતો અને હમીરપુર આવ્યો હતો.

બી. અગાઉની એક ઘટના હતી જેમાં મૃતક આખાભાઈ સાથે ઝઘડો થયો હતો;

સી. વિવાદ દરમિયાન સમુદાયના હસ્તક્ષેપ સાથે સમાધાન થયું હતું;

ડી. જેમ કે વિશન (એ–૬) દ્વારા ક્રોસ એફઆઈઆર વર્ણવે છે,

૯ મે ૨૦૨૦ ના રોજ–આરોપીનું વર્તન પૂર્વ–આયોજિત હતું;

ઈ. આ ઘટના ૧:૦૦ વાગ્યે બની હતીઃ સાંજે જ્યારે માહિતી આપનારની બાજુ (૯ મે ૨૦૨૦ની એફઆઈઆર માં) બપોરના ભોજન માટે તેમના ખેતરોમાંથી પરત ફરી રહી હતી ત્યારે આગળ અને પાછળ બંને બાજુએ આરોપીઓના વાહનો દ્વારા તેમને રોકવામાં આવ્યા હતા અને અવરોધિત કરવામાં આવ્યા હતા;

એફ. આરોપી પક્ષે માહિતી આપનારના જૂથ પર જીવલેણ હથિયારોથી હુમલો કરવા માટે પૂર્વ–આયોજિત યોજના અમલમાં મૂકવા બદલ ૨૨ વ્યક્તિઓને એકત્રિત કરી હતી;

જી. રાઇફલ્સ ચલાવવામાં આવી હતી કે નહીં, પંચનામામાં હથિયારોની પુનઃપ્રાપ્તિની નોંધ કરવામાં આવી છે;

એચ. વિશન (એ–૬) અને સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩) બંનેની ગુનાહિત પૃષ્ઠભૂમિ છે, તેમની સામે

અગાઉ એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી છે.

આઈ. સત્ર ન્યાયાધીશે નોંધ્યું હતું કે એ–૬ એ ખોટી ઓળખના આધારે તબીબી આધારો પર જામીન મેળવવાનો પણ પ્રયાસ કર્યો હતો; અને

જે.આરોપીઓની સંડોવણી, તેમનો ઈરાદો, હાજરી અને ભૂમિકા ક્રોસ એફઆઈઆર દ્વારા પૂરતા પ્રમાણમાં સમર્થિત છે.

૧૭) બીજી તરફ આરોપી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી નિખિલ ગોયલે નીચેની રજૂઆતો પર જામીન આપવાના હાઈકોર્ટના આદેશને ટેકો આપ્યો છે:

(૧) ૯ મે ૨૦૨૦ની ઘટનામાંથી બહાર આવેલી એફઆઈઆર માં ૨૨ જેટલા લોકો સામેલ છે;

(૨) આરોપી ૧૮–૨૨, જે મહિલાઓ છે, તેમને જામીન આપવામાં આવ્યા હતા, જે પડકારનો વિષય નથી;

(૩) અગિયાર આરોપી હજુ પણ જેલમાં છે, જેમાંથી આઠ વ્યક્તિઓ પર ત્યાં તીક્ષ્ણ હથિયારો રાખવાનો આરોપ છે.

(૪) તપાસ બાદ રજૂ કરવામાં આવેલી આરોપપત્રમાં ૧૧૦ સાક્ષીઓના નામ છે.

(૫) ક્રોસ–એફઆઈઆર માં પણ આરોપપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું છે;

(૬) ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી ઘટના દરમિયાન મુક્ત લડાઈ થઈ હતી, જેમાં આરોપીની બાજુએ ઈજાઓ થઈ હતી અને માહિતી આપનારની બાજુએ પાંચ લોકોના મોત થયા હતા.

(૭) ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર માં વર્ણવ્યા મુજબ, ૩ જૂન ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલા માહિતી આપનારના નિવેદન દરમિયાન ઘટનાની ઉત્પત્તિમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે;

(૮) એફઆઈઆર માં બે જૂથો વચ્ચે મુક્ત લડાઈ અથવા આરોપીઓને થયેલી ઈજાઓનો કોઈ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી;

(૯) ૧૦ મે ૨૦૨૦ના પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલો એ આરોપને નકારી કાઢે છે કે મૃત્યુ ગોળી વાગવાના કારણે થયા હતા;

(૧૦) ૩ જૂન ૨૦૨૦ના રોજ માહિતી આપનારના અનુગામી નિવેદનમાં એફઆઈઆર માં આરોપોમાં સુધારો કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો જેથી એ સુનિશ્ચિત કરી શકાય કે ઈજાઓ પહોંચાડવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા હથિયારોના સંદર્ભમાં આરોપો પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલો સાથે સુસંગત છે જે તીક્ષ્ણ ધારવાળા હથિયારોનો ઉપયોગ સૂચવે છે;

(૧૧) એફઆઈઆર માં એવો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે કે માહિતી આપનારની બાજુના પાંચ વ્યક્તિઓને ગોળી વાગી હતી અને તેઓ જમીન પર પડ્યા હતા, જે પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલો દ્વારા ખોટી સાબિત થાય છે, જેમાં ગોળી વાગવાની ઈજાઓ દર્શાવવામાં આવી નથી; અને

(૧૨) ૩ જૂન ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલા નિવેદનમાં આ ઘટનાનું સ્વરૂપ બદલવાની માંગ કરવામાં આવી છે.અગાઉના સંસ્કરણ કે જે

ગોળીની ઈજાઓનો ઉલ્લેખ કરે છે તેને ધારિયા ઈજાઓ અને ફાયર આર્મ્સના ઉપયોગ દ્વારા બદલવામાં આવે છે.

સારાંશમાં, આરોપી વતી વિનંતી કરવામાં આવી છે કેઃ

(૧) ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ ગુનાના સ્થળે આરોપીની હાજરી ક્રોસ એફઆઈઆર દ્વારા સ્થાપિત થાય છે;

(૨) પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલો દર્શાવે છે કે તમામ ઈજાઓ મૃતકને તીક્ષ્ણ ધારવાળા હથિયારોથી થઈ હતી, ગોળીબારના હથિયારો અથવા લાકડીઓના પરિણામે નહીં;

(૩) આ ઘટનાના ત્રણ સંસ્કરણો છે, જે એફઆઈઆર, અનુગામી નિવેદન અને ક્રોસ એફઆઈઆરમાં સમાવિષ્ટ છે. ક્રોસ એફઆઈઆર ની તપાસ બાદ આરોપપત્ર પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે.

(૪) બાવીસ જેટલા લોકોને સામેલ કરવામાં આવ્યા છે;

(૫) જ્યારે સત્ર ન્યાયાધીશે અનુગામી નિવેદનમાં કરવામાં આવેલા

સુધારાની નોંધ લીધી હતી, ત્યારે માત્ર આરોપીની હાજરીના આધારે જામીન નામંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા; અને

(૬) જો આ અદાલત એવું માને છે કે ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ એ–૬ને જામીન આપવાના આદેશમાં પૂરતા કારણો રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી, તો રિમાન્ડનો આદેશ જરૂરી બની શકે છે.

૧૮) શ્રી નિખિલ ગોયલની રજૂઆતોને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જે. એસ. અત્રી દ્વારા સંજય ચંદ્રા વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (૨૦૧૨ (૧)–એસસીસી–૪૦) ના નિર્ણય પર આધાર રાખીને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.લર્નડ સિનિયર કાઉન્સેલે ખાસ કરીને પ્રકાશ પાડ્યો હતો કે ૩ જૂન ૨૦૨૦ ના અનુગામી નિવેદનમાં ઉત્પત્તિ તેમજ ઘટનાની વિગતોમાં ભૌતિક રીતે ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે.કેટલાક આરોપીઓના વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પૂર્વિશ જીતેન્દ્ર મલ્કને પણ આવી જ રજૂઆત કરવા વિનંતી કરી છે

(૧) આ એક એવો કેસ છે જેમાં 'વધુ પડતી અસર (વધારે આરોપી)' સામેલ છે;

(૨) ખેત પર્વત કોલી (એ–૧૫) ના કપડાં પર અને લાકડી પર લોહીના નિશાનની ગેરહાજરી તેની નિર્દોષતાનો સંકેત આપે છે; અને

(૩) તે ફરિયાદી પક્ષ હતો જેણે આક્રમણનું પ્રારંભિક કૃત્ય કર્યું હતું.

૧૯) પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતો હવે વિશ્લેષણ માટે આવે છે.

૨૦) મુકદ્દમાનું પહેલું પાસું જે ચહેરા પર તાકી રહે છે તે ગુનાની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા માટે હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં એકમાત્ર ગેરહાજરી છે.૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી આ ઘટનામાં પાંચ લોકોના મોત થયા હતા.ગુનાની પ્રકૃતિ એવી પરિસ્થિતિ છે જે જામીન આપવા પર મહત્વપૂર્ણ અસર કરે છે.ગુનાની ગંભીર પ્રકૃતિની કોઈ જાગૃતિ અથવા વિસ્તૃતતાની ગેરહાજરીમાં ઉચ્ચ અદાલતના આદેશો સ્પષ્ટ છે.પ્રતિકૂળતા એ છે કે હાઈકોર્ટ એક મહત્વપૂર્ણ સંજોગો પર વિચાર કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે જે જામીન આપવા જોઈએ કે કેમ તેની અસર કરે છે.રામ ગોવિંદ ઉપાધ્યાય વિરુદ્ધ સુદર્શન સિંહ [(૨૦૦૨) ૩–એસ. સી. સી.–૫૯૮] કેસમાં આ અદાલતના બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદામાં ગુનાની પ્રકૃતિને "મૂળભૂત વિચારણાઓમાંથી એક" તરીકે નોંધવામાં આવી હતી, જે જામીન આપવા અથવા નકારવા પર અસર કરે છે.જામીનની મંજૂરીને સંચાલિત કરતી

વિચારણાઓને આ અદાલતના ચુકાદામાં સંપૂર્ણ પ્રકૃતિ અથવા પાત્રને જોડ્યા વિના સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી.આ નીચેના અર્કમાંથી બહાર આવે છેઃ

"૪. ઉપરોક્ત ઉપરાંત, અમુક અન્ય જે સંબંધિત વિચારણાઓ હોવાનું માનવામાં આવે છે તે પણ આ તબક્કે નોંધવામાં આવી શકે છે, જો કે, તે માત્ર દૃષ્ટાંતરૂપ છે અને સંપૂર્ણ નથી, ન તો કોઈ હોઈ શકે છે.વિચારણાઓ છેઃ

(એ) જામીન આપતી વખતે અદાલતે માત્ર આરોપોની પ્રકૃતિને જ નહીં, પરંતુ સજાની ગંભીરતાને પણ ધ્યાનમાં રાખવી પડશે, જો આરોપમાં દોષિત ઠેરવવામાં આવે અને આરોપોના સમર્થનમાં પુરાવાની પ્રકૃતિ હોય.

(બી) સાક્ષીઓ સાથે ચેડા થવાની વાજબી આશંકાઓ અથવા ફરિયાદી માટે ખતરો હોવાની આશંકા પણ જામીન આપવાની બાબતમાં અદાલત સાથે તોલવું જોઈએ.

(સી) જ્યારે આરોપીના અપરાધને વાજબી શંકાની બહાર સ્થાપિત કરતા સંપૂર્ણ પુરાવા હોવાની અપેક્ષા રાખવામાં આવતી

નથી, પરંતુ આરોપના સમર્થનમાં અદાલતને હંમેશા પ્રથમ દૃષ્ટિએ સંતોષ હોવો જોઈએ.

(ડી) કાર્યવાહીમાં તુચ્છતાને હંમેશા ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ અને જામીન મંજૂર કરવાની બાબતમાં માત્ર પ્રામાણિકતાના તત્વને જ ધ્યાનમાં લેવું પડશે, અને કાર્યવાહીની વાસ્તવિકતા અંગે કોઈ શંકા હોય તો, સામાન્ય ઘટનાઓમાં, આરોપી જામીનના આદેશનો હકદાર છે."

આ અદાલતે જામીન આપવાના આદેશને નીચેની શરતોમાં ઉલટાવી દેવાનું ધોરણ નક્કી કર્યું:

"૩. જામીનની મંજૂરી એ વિવેકાધીન આદેશ હોવા છતાં–પરંતુ, જો કે, આવા વિવેકબુદ્ધિનો વિવેકપૂર્ણ રીતે ઉપયોગ કરવાની જરૂર છે અને અલબત્ત બાબત તરીકે નહીં.કોઈ પણ નક્કર કારણ વગરના જામીન માટેના આદેશને ટકાવી શકાતો નથી."

૨૧) પ્રશાંત કુમાર સરકાર વિરુદ્ધ આશિષ ચેટર્જી [(૨૦૧૦)૧૪–એસસીસી–૪૯૬] માં બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે જામીન મંજૂર કરવાના સિદ્ધાંતોને પુનરાવર્તિત કર્યા હતા:

"૯. ... આ સામાન્ય બાબત છે કે આ અદાલત, સામાન્ય રીતે, ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા આરોપીઓને જામીન આપવા અથવા નકારી કાઢવાના આદેશમાં દખલ કરતી નથી.જો કે, આ મુદ્દા પર આ અદાલતના ઘણા નિર્ણયોમાં નિર્ધારિત મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું પાલન કરીને વિવેકપૂર્ણ, સાવધાનીપૂર્વક અને કડક રીતે તેની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવો તે ઉચ્ચ અદાલત પર સમાન રીતે ફરજ છે.તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે, અન્ય સંજોગો વચ્ચે, જામીન માટેની અરજી પર વિચાર કરતી વખતે ધ્યાનમાં લેવાના પરિબળો છેઃ

(૧) આરોપીએ ગુનો કર્યો હોવાનું માનવા માટે કોઈ પ્રથમ દૃષ્ટિએ અથવા વાજબી આધાર છે કે કેમ;

(૨) આરોપની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા;

(૩) દોષિત ઠેરવવાની સ્થિતિમાં સજાની તીવ્રતા;

(૪) જો જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવે તો આરોપી નાસી છૂટવાનું અથવા ભાગી જવાનું જોખમ;

(૫) આરોપીનું ચારિત્ર્ય, વર્તન, સાધન, પદ અને સ્થિતિ;

(૬) ગુનાનું પુનરાવર્તન થવાની સંભાવના;

(૭) સાક્ષીઓ પ્રભાવિત થવાની વાજબી આશંકા; અને

(૮) અલબત્ત, જામીન આપીને ન્યાયને નિષ્ફળ બનાવવાનું જોખમ.

[આંતરિક ઉલ્લેખ અવગણવામાં આવ્યો છે] "

જામીન આપવાના આદેશને રદ કરવાની આ અદાલતની સત્તાને સમજાવતા, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યોઃ

"૧૦. તે સ્પષ્ટ છે કે જો ઉચ્ચ અદાલત આ સંબંધિત વિચારણાઓ માટે જાહેરાત નહીં કરે અને યાંત્રિક રીતે જામીન મંજૂર કરે, તો ઉપરોક્ત આદેશ મનની બિન-અરજીના દૂષણોથી પીડાય છે, જે તેને ગેરકાયદેસર બનાવે છે.

૨૨) અમે અવલોકન કરવા માટે બંધાયેલા છીએ કે હાઈકોર્ટ દ્વારા જામીન આપતા આદેશો કાયદા હેઠળ પસાર કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે.તેઓ કથિત ગુનાઓની પ્રકૃતિ અને ગંભીરતા અને દોષિત ઠેરવવાની સ્થિતિમાં

સજાની ગંભીરતાથી અજાણ છે અને નિર્દોષ છે.નીરુ યાદવ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય [(૨૦૧૪) ૧૬–એસ. સી. સી.–૫૦૮] માં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે સમાનતાના સિદ્ધાંતને લાગુ કરતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલત તેની સત્તાઓનો ઉપયોગ તરંગી રીતે કરી શકતી નથી અને જામીન આપતા પહેલા સંજોગોની સંપૂર્ણતાને ધ્યાનમાં લેવી પડશે.આ અદાલતે અવલોકન કર્યું:

"૧૭. હાથ પર રહેલા કેસ પર આવીએ તો એવું જાણવા મળે છે કે જ્યારે એવું વલણ અપનાવવામાં આવ્યું હતું કે બીજો પ્રતિવાદી હિસ્ટ્રી શીટર હતો, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલત તરફથી દરેક પાસાની તપાસ કરવી અનિવાર્ય હતી અને બીજા પ્રતિવાદી સમાનતાના આધારે જામીન પર દાખલ થવા માટે હકદાર છે તે તરંગી રીતે નોંધવું જરૂરી નહોતું.તે સંપૂર્ણ ખાતરી સાથે કહી શકાય કે તે સમાનતાનો કેસ ન હતો અને તેથી, વિવાદિત આદેશ સ્પષ્ટપણે મનની બિન–અરજીને છતી કરે છે.તે ઉપરાંત, હકીકતમાં તે નોંધ પર લાવવામાં આવ્યું છે કે બીજા પ્રતિવાદી સામે સંખ્યાબંધ અન્ય ઘોર ગુનાઓના સંદર્ભમાં આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે.હાઈકોર્ટ તેની નોંધ લેવામાં નિષ્ફળ રહી છે.તેથી, આ આદેશને લુપ્ત થવાનો માર્ગ મોકળો કરવો પડશે, કારણ કે આ અદાલત દ્વારા તેની મંજૂરી ન્યાયના ઉપહાસ સમાન હશે, અને તે મુજબ અમે તેને બાજુએ

મૂકીએ છીએ."

૨૩) કેસનું બીજું પાસું કે જેના પર ભાર મૂકવાની જરૂર છે તે એ છે કે ઉચ્ચ અદાલતે જે રીતે સમાનતાના સિદ્ધાંતને લાગુ કર્યો છે.૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના તેના બે આદેશો દ્વારા, ઉચ્ચ અદાલતે પ્રવીણ કોલી (એ–૧૦) અને ખેતા પર્વત કોલી (એ–૧૫) ને જામીન આપ્યા હતા. સિદ્ધધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩) સાથે સમાનતા માંગવામાં આવી હતી, જેમને ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ આ આધાર પર જામીન આપવામાં આવ્યા હતા (જેમ કે ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું) કે તેમને "લાકડી (એસ. આઈ. સી.) સાથે સશસ્ત્ર સમાન ભૂમિકા સોંપવામાં આવી હતી".ફરીથી, વનરાજ કોલી (એ–૧૬) ને લાકડાની લાકડીથી સજ્જ હોવાના આધારે અને લાકડીથી સજ્જ પ્રવીણ (એ–૧૦), ખેટા (એ–૧૫) અને સિદ્ધધરાજસિંહ (એ–૧૩) ને જામીન આપવામાં આવ્યા હોવાના આધારે જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.ઉચ્ચ અદાલતે દેખીતી રીતે સમાનતા દ્વારા શું અર્થ થાય છે તેના કેન્દ્રિય પાસાને ગેરસમજ કરી છે.જામીન આપતી વખતે સમાનતાએ આરોપીની ભૂમિકા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ.અન્ય આરોપી કે જેને જામીન આપવામાં આવ્યા હતા તે સમાન હથિયારથી સજ્જ હોવાનું અવલોકન કરવું એ નક્કી કરવા માટે પૂરતું નથી કે સમાનતાના આધારે જામીન આપવા માટેનો કેસ સ્થાપિત

કરવામાં આવ્યો છે કે કેમ.સમાનતાના પાસાને નક્કી કરવામાં, આરોપી સાથે જોડાયેલી ભૂમિકા, ઘટનાના સંબંધમાં તેમની સ્થિતિ અને પીડિતો માટે અત્યંત મહત્વ છે.ઉચ્ચ અદાલતે ઉપર નોંધ્યા મુજબ સરળ મૂલ્યાંકન પર સમાનતાના આધારે કાર્યવાહી કરી છે, જે ફરીથી કાયદા હેઠળ પસાર થઈ શકતી નથી.

૨૪) આ ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં તથ્યોનું વર્ણન સૂચવે છે કે ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે સિદ્ધધરાજસિંહ (એ–૧૩) ને જામીન આપ્યા હતા, સિંગલ જજે નોંધ્યું હતું કે ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી ઘટના માટે એ–૧૩નું નામ એફઆઈઆર માં દર્શાવવામાં આવ્યું છે.સિંગલ જજ સાથે જે સંજોગો ભાર મૂકે છે તે એ હતું કે ૩ જૂન ૨૦૨૦ના રોજ એફઆઈઆર ના પચીસ દિવસ પછી નોંધાયેલા અનુગામી નિવેદનમાં માહિતી આપનાર, એ–૧૩ની હાજરી દર્શાવવામાં આવી હોવા છતાં, પછીના નિવેદનમાં તેની કોઈ ચોક્કસ ભૂમિકા દર્શાવવામાં આવી નથી.૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી ઘટનાઓના ઘટનાક્રમને લગતી વિગતો ૩ જૂન ૨૦૨૦ના અનુગામી નિવેદનમાં "અસરકારક રીતે બદલવામાં આવી છે" તેવું અવલોકન કરીને, ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે એવું લાગે છે કે અગાઉની કાર્યવાહીની પેન્ડન્સી અને માહિતી આપનારની બાજુ સાથેની દુશ્મનાવટને કારણે એ–૧૩ને સામેલ કરવામાં આવ્યું

હતું.જામીન આપવા માટે આ પૂરતું હોવાનું માનીને, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું:

"૧૫. સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલો વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ કરતા નથી."(અવધારણા પૂરી પાડવામાં આવેલ છે)

૨૫) એ–૧૩ના કેસમાં ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ પર પ્રવીણ (એ–૧૦) અને ખેટા (એ–૧૫) ના કેસમાં સમાનતાના આધારે ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ હાઈકોર્ટના સિંગલ જજના આદેશ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.વિશન (એ–૬) ના કેસમાં, સિંગલ જજ દ્વારા ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ જામીન મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા, જેમણે એ–૧૦ અને એ–૧૫ના કેસમાં ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ આદેશો પસાર કર્યા હતા.સિંગલ જજના આદેશમાં જે એકમાત્ર કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે તે એ છે કે કેસની હકીકતો, આક્ષેપોની પ્રકૃતિ, ગુનાઓની ગંભીરતા અને આરોપીની ભૂમિકાને ધ્યાનમાં રાખીને જામીન આપવામાં આવી રહ્યા હતા.ત્યારબાદ, ૧૯ જાન્યુઆરી ૨૦૨૧ના આદેશ દ્વારા વનરાજ (એ–૧૬) ને સંપૂર્ણ રીતે સમાનતાના આધારે જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.૨૦ જાન્યુઆરી

૨૦૨૧ના રોજ, દિનેશ (એ–૧૭) ના કેસમાં વનરાજ (એ–૧૬) ને જામીન આપવાના આદેશને સમાનતાના આધારે અનુસરવામાં આવ્યો હતો.

૨૬) તથ્યોના ઉપરોક્ત પરિપ્રેક્ષ્યમાંથી, તે સ્પષ્ટ છે કે અનિવાર્યપણે એકમાત્ર આદેશ જેમાં તર્કની ઝલક છે તે ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ ના રોજ એ–૧૩ ને જામીન આપતો આદેશ છે.હકીકતમાં, આરોપી વતી જે રજૂઆતો કરવામાં આવી છે તે નોંધપાત્ર રીતે જામીનની મંજૂરીને ન્યાયી ઠેરવતા તર્કની સમાન રેખા પર આધાર રાખે છે કે માહિતી આપનારના ૩ જૂન ૨૦૨૦ ના અનુગામી નિવેદનમાં, ૯ મે ૨૦૨૦ ના રોજ બનેલી ઘટનાની ઉત્પત્તિ અને વિગતો, જે એફઆઈઆર માં વિસ્તૃત રીતે વર્ણવવામાં આવી છે, તેમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર થયો છે.

૨૭) છ આરોપીઓને જામીન આપીને, ઉચ્ચ અદાલતે કેસના ભૌતિક પાસાઓને ઓળખવામાં નિષ્ફળ રહીને ગંભીર ભૂલ કરી છે, જે ઉચ્ચ અદાલતના આદેશોને વિકૃતતાના આધારે હુમલા માટે સંવેદનશીલ બનાવે છે.પ્રથમ સંજોગો કે જેને હાઈકોર્ટ સાથે તોલવું જોઈતું હતું પરંતુ જેને અવગણવામાં આવ્યો છે તે ગુનાઓની ગંભીરતા અને ગહનતાછે.૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ દાખલ કરવામાં આવેલી એફઆઈઆર માં ઘટના

દરમિયાન માહિતી આપનારની બાજુએ પાંચ વ્યક્તિઓની હત્યાની જાહેરાત કરવામાં આવી છે, જેના પરિણામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪ સાથે વાંચી શકાય તેવા કલમ ૩૦૨, ૧૪૩, ૧૪૪, ૧૪૭, ૧૪૮, ૧૪૯, ૩૪૧, ૩૮૪, ૧૨૦બી, ૫૦૬ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.આ આર્મ્સ એક્ટની કલમ ૨૫ (૧–બી)એ, ૨૭ અને ૨૯ અને ગુજરાત પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ની જોગવાઈઓ ઉપરાંત છે. ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર નોંધે છે કે આ ઘટના બપોરે ૧.૦૦ વાગ્યે બની હતી. મૃતક સહિત માહિતી આપનારની બાજુના લોકોનું એક જૂથ બપોરે લગભગ ૧ વાગ્યે ઘરે પરત ફરી રહ્યું હતું.આ ઘટનાની ઉત્પત્તિ એ છે કે આરોપીઓના ટ્રેક્ટરો દ્વારા તેમના વાહનનો રસ્તો આગળ અને પાછળ બંને બાજુથી અવરોધિત કરવામાં આવ્યો હતો.એફઆઈઆર માં ખાસ કરીને આરોપી વિશન (એ–૬), સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩), વનરાજ દર્શન કોલી (એ–૧૬), ખેતા પર્વત કોલી (એ–૧૫), પ્રવીણ હીરા કોલી (એ–૧૦) અને દિનેશ દર્શન અખિયાની (એ–૧૭) ની હાજરીનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તમામ આરોપી પિસ્તોલ, ધારીયા અને છરીઓ સાથે ઘટના સ્થળે આવ્યા હતા અને શરૂઆતમાં વિશન (એ–૬) અને અન્ય બે લોકોએ તેમની રાઈફલમાંથી ગોળીબાર કર્યો હતો, જેના પરિણામે પાંચ લોકો જમીન પર પડી ગયા હતા.આમાંથી કેટલાક આરોપી

વિશન (એ–૬), સિદ્ધધરાજસિંહ (એ–૧૩), વનરાજ (એ–૧૬), ખેટા (એ–૧૫), પ્રવીણ (એ–૧૦) અને દિનેશ (એ–૧૭) પર અખાભાઈ, પેઠાભાઈ, અમારા, લાલજી અને વેલાના માથા અને શરીર પર ધારિયા અને લાઠીઓથી હુમલો કરવાનો આરોપ છે.તમામને સરકારી હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા જ્યાં તેમને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

૨૮) ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ માહિતી આપનાર દ્વારા એફઆઈઆર નોંધાવ્યાના ચાર દિવસ પછી, વિશન (એ–૬) દ્વારા ક્રોસ એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી.આ એફઆઈઆર માં જમીનને લઈને પહેલાથી અસ્તિત્વમાં રહેલા વિવાદ અને ૭ મે ૨૦૨૦ના રોજ બનેલી એક ઘટનાનું વર્ણન છે, જે સમુદાયના હસ્તક્ષેપથી ઉકેલી લેવામાં આવી હતી.૧૩ મે ૨૦૨૦ની ક્રોસ એફઆઈઆર માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે વિશન (એ–૬) એ તેના ભત્રીજાને તેની મોટરસાયકલ મેળવવા માટે આખાભાઈ સાથે પોલીસ સ્ટેશન મોકલ્યો હતો.ક્રોસ એફઆઈઆર ખાસ જણાવે છે કે આરોપી પક્ષે આખાભાઈને મારી નાખવાનો નિર્ણય લીધો હતો અને આ યોજનાને અનુસરીને તે તેના ભાઈ અને અન્ય કેટલાક આરોપીઓ સાથે તેના વાહનમાં આગળ વધ્યો હતો અને આખાભાઈની કારને તેની સામે ધક્કો મારીને તેને મારી નાખવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો.ક્રોસ એફઆઈઆર માં વાસ્તવિક ઉદ્દેશના અનુવાદ પર શ્રી નિખિલ ગોયલ દ્વારા સવાલ

ઉઠાવવામાં આવ્યો છે કે ગુજરાતીમાંથી સાચો અનુવાદ કરવામાં આવ્યો છે, તેનો ઈરાદો હુમલો કરવાનો હશે, મારવાનો નહીં.જો કે, ક્રોસ એફઆઈઆર આ તમામ આરોપીઓની હાજરી અને મૃતક પર હુમલો કરવા માટે હથિયારોથી સજ્જ હોવાનું સૂચવે છે.હકીકતમાં એ–૬ જણાવે છે કે જે ઘટના બની હતી તે દરમિયાન તેના હાથ પર ધારિયાએ હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.ક્રોસ એફઆઈઆર માં વર્ણન છે કે કેવી રીતે આખાભાઈ અને અન્ય લોકોએ ઘટના સ્થળેથી ભાગી જવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો પરંતુ તેમને રસ્તો રોકી દેવામાં આવ્યા હતા અને તેમના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.ક્રોસ એફઆઈઆર પછી એમ પણ જણાવે છે કે આરોપી તરફથી ઘણી મહિલાઓ ઘટના સ્થળે આવી હતી.

૨૯) ૧૩ મે ૨૦૨૦ના રોજ વિશનભાઈ (એ–૬) દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રોસ એફઆઈઆર નું વાંચન સૂચવે છે:

(૧) મૃતક પર હુમલો કરવાનો આરોપીનો ઈરાદો;

(૨) અખાભાઈ અને અન્ય મૃત વ્યક્તિઓ પર હુમલો કરીને તેમની પૂર્વ–ધ્યાનની યોજના જે રીતે હાંસલ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો;

(૩) આખાભાઈ અને અન્ય મૃતક દ્વારા ભાગી જવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ હુમલો દરમિયાન તેને અટકાવવામાં આવ્યો હતો; અને

(૪) આરોપીઓ તેમના ઈરાદાને અમલમાં મૂકવા માટે હથિયારો સાથે આવ્યા હતા.

૩૦) બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો ક્રોસ એફઆઈઆર ની સામગ્રી જેમ છે તેમ, કોઈ પણ ન્યાયિક દિમાગ માટે, જામીનની મંજૂરી માટેની અરજીઓ પર ચુકાદો આપતી વખતે, તેને અવગણવું અશક્ય હતું:

(૧) ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ ઘટના સ્થળે આરોપીની હાજરી;

(૨) આરોપી અખાભાઈ અને તેની સાથે આવેલા અન્ય લોકો પર હુમલો કરવા માટે હથિયારોથી સજ્જ છે;

(૩) તેમના પર હુમલો કરવાનો ઈરાદો; અને

(૪) વાસ્તવિક ઘટના જેમાં આખાભાઈ અને તેમના જૂથના અન્ય ચાર

વ્યક્તિઓને રોકવામાં આવ્યા હતા અને તેમના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો, જેના પરિણામે પાંચ લોકોના મોત થયા હતા.

૩૧) નોંધ પર રજૂ કરવામાં આવેલા પોસ્ટમોર્ટમ અહેવાલો પાંચ મૃત વ્યક્તિઓમાંથી દરેકને થયેલી શારીરિક ઈજાઓની વ્યાપક પ્રકૃતિ સૂચવે છે. એ વાત સાચી છે કે ૯ મે ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર માં એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે મૃતકો પર ગોળી ચલાવવામાં આવી હતી જેના પરિણામે તેઓ જમીન પર પડી ગયા હતા, જ્યારે ૩ જૂન ૨૦૨૦ના નિવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ ઈજાઓ દરિયા અને લાકડીઓના પરિણામે થઈ હતી.ગોળીના ઘાઓના પરિણામે મૃત્યુ થયા છે કે નહીં તેનાથી કોઈ ફરક પડી શકતો નથી કે એકવાર ક્રોસ એફઆઈઆર નું સાદા વાંચન આરોપીની હાજરી અને આરોપીના કબજામાં રહેલા હથિયારો સાથે માહિતી આપનારની બાજુ પર હુમલો કરવાની તેમની યોજનાનો અમલ બંને સૂચવે છે.ઉચ્ચ અદાલતે ૨૨ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૦ના રોજ આપેલા તેના પ્રથમ આદેશમાં એ સ્પષ્ટ આધાર પર જામીન આપવા માટે સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે ૩ જૂન, ૨૦૨૦ના રોજ માહિતી આપનારના અનુગામી નિવેદનમાં રજૂ થયેલી ઘટનાની વિગતો ૯ મે, ૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી એફઆઈઆર થી અલગ છે.આ સુનાવણીની બાબતો છે.જો કે, ઉચ્ચ અદાલતે એ–૬ દ્વારા ૧૩ મે

૨૦૨૦ના રોજ નોંધાયેલી ક્રોસ એફઆઈઆર અને જામીન આપવા જોઈએ કે કેમ તે અંગેના મૂળભૂત મુદ્દા પર એફઆઈઆર ની સામગ્રીની અસરોની સ્પષ્ટપણે અવગણના કરી છે.હકીકતમાં, એ નોંધવું પણ મહત્વપૂર્ણ છે કે આરોપીની બાજુએ મહિલાઓની હાજરી એ એક હકીકત છે જે ક્રોસ એફઆઈઆર માં જ નોંધાયેલી છે.એ–૧૮થી એ–૨૨ને જામીન આપવામાં આવ્યા હોવાથી આ કાર્યવાહીમાં પડકારનો વિષય રહ્યો નથી.તેથી, તે પાસા પર વધુ ધ્યાન આપવાની જરૂર નથી.વર્તમાન તબક્કે કેસોના આ જૂથના મૂલ્યાંકનના હેતુ માટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૧૪૯ ની જોગવાઈઓના આહ્વાનની નોંધ લેવી પણ મહત્વપૂર્ણ છે.

૩૨) તેથી ઉપરનું અમારું વિશ્લેષણ એ નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જશે કે ઉચ્ચ અદાલત ભૌતિક સંજોગો, ખાસ કરીને ઘટનાના વર્ણનની જાહેરાત કરવામાં સ્પષ્ટ નિષ્ફળ રહી છે, કારણ કે તે ૧૩ મે ૨૦૨૦ના રોજ દાખલ કરવામાં આવેલી ક્રોસ એફઆઈઆર માં દેખાય છે.સૌથી ઉપર, ઉચ્ચ અદાલતે ગુનાની ગંભીરતા અને ગંભીરતાને સંપૂર્ણપણે અવગણી છે, જેના પરિણામે પાંચ હત્યાઓ થઈ છે.આ સ્પષ્ટ રીતે એક એવો કેસ છે જ્યાં હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો સ્પષ્ટ વિકૃતિથી પીડાતા હતા.

૩૩) આ કેસોના જૂથનું બીજું એક પાસું છે જેની નોંધ લેવી જરૂરી

છે.સિદ્ધધરાજસિંહ (એ–૧૩) ને ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ જામીન આપતા હાઈકોર્ટના આદેશમાં, સરકારી વકીલ દ્વારા ૨૦૧૭ અને ૨૦૧૯માં તેની સામે નોંધાયેલી અગાઉની એફઆઈઆર સાથે એ–૧૩ના ગુનાહિત ઈતિહાસનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.એ–૧૩ના ગુનાહિત ઈતિહાસને લગતા આ પાસાને સિંગલ જજ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા કારણોમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા નથી.એશ મોહમ્મદ વિરુદ્ધ શિવ રાજ સિંહ [(૨૦૧૨) ૯–એસ. સી. સી.–૪૪૬] માં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે જામીન આપવાના હેતુથી આરોપીઓના ગુનાહિત ભૂતકાળને તોલવું આવશ્યક છે.તે ઉપરાંત, એ નોંધવું અગત્યનું છે કે એ–૧૩ ને જે આધાર પર જામીન આપવામાં આવ્યા હતા તે એ છે કે ૩ જૂન ૨૦૨૦ ના અનુગામી નિવેદનમાં, એફઆઈઆર માં જે સ્પષ્ટ કાર્યને જવાબદાર ઠેરવવામાં આવ્યું હતું તે ગુમ હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું.આવું કહીને, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું કે આ આદેશને અન્ય કોઈ પણ કેસમાં સમાનતાના આધારે જામીનનો દાવો કરવા માટે પૂર્વવર્તી તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં.

૩૪) અમે સિંગલ જજના ઉપરોક્ત નિરીક્ષણથી પ્રભાવિત નથી થયા અને નામંજૂર છીએ.એ–૧૩ને જામીન આપવાના આદેશના આધારે અન્ય કોઈ આરોપી દ્વારા સમાનતાનો દાવો કરી શકાય કે કેમ તે એકલ ન્યાયાધીશ

દ્વારા પૂર્વ–નિર્ણય લેવો જોઈએ નહીં, જે ફક્ત એ–૧૩ને જામીન આપવા માટેની અરજી સાથે વ્યવહાર કરી રહ્યા હતા.એ–૧૩ને જામીનની મંજૂરીને સમાનતાના આધારે એફઆઈઆર માં આરોપી અન્ય કોઈ પણ વ્યક્તિ માટે પૂર્વવર્તી તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં તે નિરીક્ષણ ન્યાયિક રીતે યોગ્ય તર્કની રચના કરતું નથી.જામીન આપવાનો આદેશ સમાનતાના આધારે પૂર્વવર્તી છે કે કેમ તે ભવિષ્યના ચુકાદા માટેની બાબત છે જો અને જ્યારે અન્ય આરોપી વતી સમાનતાના આધારે જામીન માટેની અરજી દાખલ કરવામાં આવે છે.ત્યારબાદ આવા કેસમાં સમાનતાનો દાવો કરવામાં આવે તેવી સ્થિતિમાં, તે અદાલત માટે છે કે જેની સામે સમાનતાનો દાવો કરવામાં આવે છે તે નક્કી કરે છે કે સમાનતાના કારણોસર જામીન આપવા માટેનો કેસ બનાવવામાં આવે છે કે કેમ.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, ઉપર નોંધાયેલા એકલ ન્યાયાધીશના અવલોકનો અયોગ્ય અને ખોટા છે.વધુમાં, પેરા ૨૩ માં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, સમાનતાના આધારને ધ્યાનમાં લેતી વખતે પણ માત્ર હથિયાર જ નહીં, પરંતુ દરેક આરોપીની વ્યક્તિગત ભૂમિકાને ધ્યાનમાં લેવી આવશ્યક છે.અમે આ બાબતના આ પાસા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે જેથી ઉપર વર્ણવ્યા મુજબ કાયદાકીય સ્થિતિને સુધારવામાં આવે.જેમ આપણે અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, ત્યારબાદ પ્રવીણ (એ–૧૦) અને ખેતા (એ–૧૫) ને ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના આદેશ દ્વારા ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના

આદેશ સાથે દાવો કરાયેલ સમાનતાના આધારે જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું હતું કે વધારાના સરકારી વકીલે ભેદભાવનો કોઈ મુદ્દો ઉઠાવ્યો નથી.ત્યારબાદ, સમાનતા એ આધાર હતો જેના આધારે વનરાજ (એ–૧૬) ના કેસમાં જામીન માંગવામાં આવ્યા હતા, જેને ૧૯ જાન્યુઆરી ૨૦૨૧ના રોજ જામીન આપવામાં આવ્યા હતા.જામીન આપતી વખતે, એકલ ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું કેઃ

> "સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલો વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશો માટે દબાણ કરતા નથી "

> ૨૦ જાન્યુઆરી ૨૦૨૧ના રોજ સિંગલ જજ દ્વારા દિનેશ (એ–૧૭) ને જામીન આપવાના આદેશમાં પણ આવું જ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે.છેવટે આ પાસા પર અમે ૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના ઉચ્ચ ન્યાયાલયના વિશન (એ–૬) ને જામીન આપવાના આદેશની પણ જાહેરાત કરીશું, જેમાં ફરીથી એક નિવેદન છે કે "સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વકીલો વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ કરતા નથી".

૩૫) પક્ષકારોના વકીલ "વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ કરતા નથી" એવું

નોંધતા વર્તમાન કેસમાં આદેશોના ક્રમમાં ઉચ્ચ અદાલતના અવલોકનોને અમે નામંજૂર કરીએ છીએ.જામીનની મંજૂરી એ એવી બાબત છે જે ફોજદારી ન્યાયના યોગ્ય વહીવટમાં આરોપીની સ્વતંત્રતા, રાજ્યનું હિત અને ગુનાના પીડિતોને અસર કરે છે.તે એક સારી રીતે સ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે જામીન મંજૂર કરવા જોઈએ કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે, ઉચ્ચ અદાલત, અથવા તે બાબત માટે, સેશન્સ કોર્ટ સીઆરપીસીની કલમ ૪૩૯ હેઠળ અરજીનો નિર્ણય ગુણદોષ પર હકીકતોના વિગતવાર મૂલ્યાંકન પર શરૂ કરશે નહીં કારણ કે ફોજદારી સુનાવણી હજુ થવાની બાકી છે.જામીન પર ચુકાદો આપતી વખતે આ અવલોકનો પણ સુનાવણીના પરિણામ પર બંધનકર્તા રહેશે નહીં.પરંતુ જામીન આપતી અદાલત જામીન આપવા કે નહીં તે નક્કી કરવાના હેતુસર ન્યાયિક દિમાગને લાગુ કરવાની અને સંક્ષિપ્તમાં કારણો નોંધવાની તેની ફરજને ટાળી શકતી નથી.પક્ષકારોની સંમતિથી ઉચ્ચ ન્યાયાલયે જામીન કેમ આપ્યા અથવા નકાર્યા તેના કારણો દર્શાવવાની તેની ફરજને ટાળી શકાતી નથી.આ કારણ એ છે કે અરજીનું પરિણામ એક તરફ આરોપીની સ્વતંત્રતા તેમજ બીજી તરફ ફોજદારી ન્યાયના યોગ્ય અમલીકરણમાં જાહેર હિત પર નોંધપાત્ર અસર કરે છે.પીડિતો અને તેમના પરિવારોના અધિકારો પણ દાવ પર છે.આ બે વ્યક્તિગત પક્ષોના ખાનગી અધિકારો સાથે સંકળાયેલી બાબતો નથી, જેમ કે દીવાની કાર્યવાહીમાં.ફોજદારી

કાયદાનું યોગ્ય અમલીકરણ એ જાહેર હિતની બાબત છે.તેથી, આપણે એ રીતને નામંજૂર કરવી જોઈએ કે જેમાં કેસોના વર્તમાન જૂથમાં આદેશોના ક્રમિક રૂપે નોંધવામાં આવ્યું છે કે "સંબંધિત પક્ષોના વકીલ વધુ તર્કપૂર્ણ આદેશ માટે દબાણ કરતા નથી".જો આ પર્યાપ્ત કારણો ન નોંધવા માટે સૌમ્યોક્તિ છે, તો આ પ્રકારની ફોર્મ્યુલા આદેશને ન્યાયિક તપાસથી બચાવી શકતી નથી.

૩૬) સીઆરપીસી ની કલમ ૪૩૯ હેઠળ જામીનની મંજૂરી એ ન્યાયિક વિવેકબુદ્ધિ સાથે સંકળાયેલી બાબત છે.જામીન આપવા અથવા નકારવામાં ન્યાયિક વિવેકબુદ્ધિ–અન્ય કોઈપણ વિવેકબુદ્ધિના કિસ્સામાં જે ન્યાયિક સંસ્થા તરીકે અદાલતમાં નિહિત છે–તે અસંરચિત નથી.કારણો નોંધવાની ફરજ એ એક નોંધપાત્ર રક્ષણ છે જે સુનિશ્ચિત કરે છે કે અદાલતને સોંપવામાં આવેલી વિવેકબુદ્ધિનો વિવેકપૂર્ણ રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવે.ન્યાયિક આદેશમાં કારણોની નોંધણી એ સુનિશ્ચિત કરે છે કે આદેશ અંતર્ગત વિચાર પ્રક્રિયા તપાસને આધિન છે અને તે તર્ક અને ન્યાયના ઉદ્દેશ્ય ધોરણોને પૂર્ણ કરે છે.ચમન લાલ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય [(૨૦૦૪) ૭–એસ. સી. સી.–૫૨૫] માં આ અદાલતે સમાન રીતે ચુકાદો આપ્યો છે કે ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આદેશ જેમાં પ્રથમ દૃષ્ટિએ જામીન આપવાના તારણ માટેના કારણો ન હોય તે મનની અરજી ન કરવા

માટે અલગ રાખવામાં આવે છે.આ અદાલતે અવલોકન કર્યું:

"૮. સરસરી અવલોકન પર પણ ઉચ્ચ ન્યાયાલયનો આદેશ મનની સંપૂર્ણ બિન–અરજી દર્શાવે છે.જોકે જામીન અરજીઓ પર આદેશો પસાર કરતી વખતે અદાલત દ્વારા પુરાવાની વિગતવાર તપાસ અને કેસની ગુણવત્તાના વિસ્તૃત દસ્તાવેજો ટાળવા જોઈએ.તેમ છતાં જામીન અરજી સાથે કામ કરતી અદાલતને સંતોષ થવો જોઈએ કે શું પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ છે કે કેમ, પરંતુ કેસની ગુણવત્તાની સંપૂર્ણ તપાસ જરૂરી નથી.જામીન માટેની અરજી સાથે વ્યવહાર કરતી અદાલતે તેની વિવેકબુદ્ધિનો વિવેકપૂર્ણ રીતે ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે, અલબત્ત બાબત તરીકે નહીં.

૯. આદેશમાં સૂચવવાની જરૂર છે, પ્રથમ દૃષ્ટિએ તારણ કાઢે છે કે શા માટે જામીન આપવામાં આવી રહ્યા હતા, ખાસ કરીને જ્યાં આરોપી પર ગંભીર ગુનો કરવાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.

૩૭) વિશન (એ–૬) ની જામીન માટેની અરજીનો જે રીતે નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો તેની અમારી અસ્વીકૃતિ નોંધવા માટે પણ અમે બંધાયેલા

છીએ.ઉચ્ચ અદાલતે એમ કહીને જામીન આપવાના તેના નિર્ણયને ટેકો આપવાની માંગ કરી હતી કે તેણે રેકોર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યો છે અને "પુરાવાઓની વિગતવાર ચર્ચા કર્યા વિના" જામીન આપી રહી છેઃ

(૧) કેસની હકીકતો;

(૨) આક્ષેપોની પ્રકૃતિ;

(૩) ગુનાઓની ગંભીરતા; અને

(૪) આરોપીની ભૂમિકા.

હકીકતમાં પરિસ્થિતિઓની કોઈ ચર્ચા કે વિશ્લેષણ થતું નથી.એકલ ન્યાયાધીશના આદેશમાં આ એકમાત્ર સજા એ અદાલતને છોડી દે છે કે જેની સામે જામીન આપવાના આદેશને પડકારવામાં આવે છે, જે જામીન આપવામાં ઉચ્ચ અદાલત સાથે ભાર મૂકતા વિચારણાઓ પર સંપૂર્ણપણે માર્ગદર્શન વિના છે.અમે પ્રશંસા કરીએ છીએ કે જામીન આપવા કે નહીં તે નક્કી કરવામાં ઉચ્ચ અદાલત એવા તબક્કે નથી કે જ્યાં તે દોષિત ઠેરવે.ગુનાહિત સુનાવણી દરમિયાન આનું વિશ્લેષણ કરવાનું હોય છે જ્યાં પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા હોય.પરંતુ ચોક્કસપણે, હાઈકોર્ટના આદેશમાં કેટલાક કારણો સૂચવવા આવશ્યક છે કે શા માટે કોર્ટે જામીન મંજૂર કર્યા છે અથવા નકારી કાઢ્યા છે.વર્તમાન કેસમાં સત્ર ન્યાયાધીશોએ અંતિમ નિષ્કર્ષ માટે તેમના કારણો સૂચવ્યા છે.કમનસીબે

૨૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૦ના રોજ હાઈકોર્ટના આદેશમાં આનું પાલન કરવામાં આવ્યું નથી.વર્તમાન કેસની જેમ સમાન ફોર્મ્યુલેશન સાથે વ્યવહાર કરતા, આ અદાલતે તાજેતરમાં સોનુ વિરુદ્ધ સોનુ યાદવ [ક્રિમિનલ અપીલ No.૩૭૭/૨૦૨૧,૫ એપ્રિલ ૨૦૨૧ ના રોજ નિર્ણય] માં નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો છેઃ

"૧૧. આ ચુકાદાના અગાઉના ભાગમાં, અમે હાઈકોર્ટના આદેશમાં એકમાત્ર સજા કાઢી છે, જેનો હેતુ જામીનની મંજૂરીને ન્યાયી ઠેરવવા માટેના તર્કની થોડી ઝલક દર્શાવવાનો છે.આપણે અગાઉ જે વાક્ય કાઢ્યું છે તેમાં (i) "કેસની સંપૂર્ણ હકીકતો અને સંજોગો"; (ii) "પક્ષકારો માટે વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતો"; (iii) "ગુનાની પ્રકૃતિ"; (iv) "પુરાવા"; અને (v) "આરોપીની સંડોવણી" નો સર્વગ્રાહી મિશ્રણ છે.આ પછી એક અવલોકન કરવામાં આવે છે કે "અરજદારે જામીન માટે કેસ કર્યો છે", "કેસની યોગ્યતા પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના".આ તે પ્રકારના તર્કની રચના કરતું નથી જે ન્યાયિક આદેશથી અપેક્ષિત છે.ઉચ્ચ અદાલત, વર્તમાન જેવા કેસમાં, કથિત ગુનાની ગંભીરતાથી અજાણ ન હોઈ શકે, જ્યાં લગ્નના એક વર્ષની અંદર સ્ત્રીનો અકુદરતી અંત આવ્યો હોય.કથિત ગુનાની ગંભીરતાનું મૂલ્યાંકન

એ આરોપની પૃષ્ઠભૂમિમાં થવું જોઈએ કે તેણીને દહેજ માટે હેરાન કરવામાં આવી રહી હતી; અને મૃત્યુના સમયની નજીકમાં આરોપી તરફથી ટેલિફોન કોલ પ્રાપ્ત થયો હતો, જેમાં માંગ કરવામાં આવી હતી.આરોપી સામે દહેજના આધારે સતામણીના ચોક્કસ આક્ષેપો છે.કારણ વગરનો આદેશ મૂળભૂત રીતે ન્યાયિક પ્રક્રિયાને માર્ગદર્શન આપતા ધોરણોની વિરુદ્ધ છે.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા ફોજદારી ન્યાયના વહીવટને સામાન્ય અવલોકનોના પઠનવાળા મંત્ર સુધી મર્યાદિત કરી શકાતો નથી.સીઆરપીસી ની કલમ ૪૩૯ હેઠળ અરજીનો નિર્ણય લેતા ન્યાયાધીશ દ્વારા વિવેકપૂર્ણ રીતે વિચાર કરવામાં આવ્યો છે તે જામીન આપવાના આદેશમાં સમાવિષ્ટ તર્કની ગુણવત્તામાંથી બહાર આવવું જોઈએ.જ્યારે કારણો સંક્ષિપ્ત હોઈ શકે છે, તે કારણોની ગુણવત્તા છે જે સૌથી વધુ મહત્વની છે.તેનું કારણ એ છે કે ન્યાયિક આદેશના કારણો પ્રશિક્ષિત ન્યાયિક મનની વિચાર પ્રક્રિયાને ગૂંચવે છે.અમે આ અવલોકનો કરવા માટે બંધાયેલા છીએ કારણ કે આ કેસમાં હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં દર્શાવેલ કારણો આ અદાલતમાં આવતી બાબતોમાં વધુને વધુ પરિચિત બની રહ્યા છે.આ સમય આવી પ્રથાને બંધ કરવાનો છે અને જામીન આપવાના આદેશોના સમર્થનમાં કારણો ન્યાયિક પ્રક્રિયા સાથે સુસંગત છે જે ફોજદારી

ન્યાયના વહીવટમાં વિશ્વસનીયતા લાવે છે."

૩૮ ઉપરોક્ત અવતરણમાં જે જોવા મળ્યું છે તે વર્તમાન કેસની હકીકતોને સમાન રીતે લાગુ પડે છે.વિશન (એ–૬) ના કેસમાં હાઈકોર્ટમાં રિમાન્ડનો આદેશ આપવાનો હવે કોઈ પ્રશ્ન જ નથી કારણ કે જામીનનો પ્રશ્ન આ અદાલત સમક્ષ સંપૂર્ણ રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.વધુમાં, વિશન (એ–૬) ના કેસને એવા તમામ કેસોની સાથે વિચારવામાં આવ્યો છે જેમાં શરૂઆતમાં ૨૨ ઓક્ટોબર ૨૦૨૦ના રોજ સિદ્ધધરાજસિંહ (એ–૧૩) ના કેસમાં જામીન આપવામાં આવ્યા હતા, જેને અન્ય આરોપીઓના કેસમાં સમાનતાના આધારે અનુસરવામાં આવ્યા હતા.

૩૯) ઉચ્ચ અદાલતે સંજય ચંદ્ર વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ બ્યુરો ઓફ ઇન્વેસ્ટિગેશન (૨૦૧૨ (૧)–એસ. સી. સી.–૪૦) માં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે.૨જી સ્પેક્ટ્રમ કૌભાંડમાંથી ઉદ્ભવતા કેટલાક કેસોમાં જામીન મંજૂર કરવાની વિચારણા કરતી વખતે, આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૨૧. જામીન અરજીઓમાં, સામાન્ય રીતે, તે પ્રારંભિક સમયથી

નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે જામીનનો ઉદ્દેશ આરોપી વ્યક્તિને તેની સુનાવણીમાં વાજબી રકમના જામીન દ્વારા હાજર રાખવાનો છે.જામીનનો ઉદ્દેશ ન તો શિક્ષાત્મક છે અને ન તો નિવારક.સ્વતંત્રતાના અભાવને સજા ગણવી જોઈએ, સિવાય કે તે સુનિશ્ચિત કરવું જરૂરી હોય કે આરોપી વ્યક્તિ જ્યારે બોલાવવામાં આવે ત્યારે તેની સુનાવણીમાં ટકી રહેશે.અદાલતો આ સિદ્ધાંતને મૌખિક કરતાં વધુ આદર આપે છે કે સજા દોષિત ઠેરવ્યા પછી શરૂ થાય છે, અને જ્યાં સુધી યોગ્ય રીતે પ્રયાસ કરવામાં ન આવે અને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી દરેક માણસને નિર્દોષ માનવામાં આવે છે."

વધુ વિગતવાર જણાવતા, કોર્ટે ચુકાદો આપ્યોઃ

“૨૨. શરૂઆતથી જ એ વાતની પ્રશંસા કરવામાં આવતી હતી કે સુનાવણી પૂર્ણ ન થાય ત્યાં સુધી કસ્ટડીમાં અટકાયત કરવી એ મોટી મુશ્કેલીનું કારણ બની શકે છે.સમયાંતરે, જરૂરિયાત માંગ કરે છે કે કેટલાક દોષિત વ્યક્તિઓને સુનાવણીમાં તેમની હાજરી સુરક્ષિત કરવા માટે સુનાવણી બાકી રહે ત્યાં સુધી કસ્ટડીમાં રાખવી જોઈએ પરંતુ આવા કિસ્સાઓમાં, "આવશ્યકતા" એ

ઓપરેટિવ ટેસ્ટ છે.આ દેશમાં, બંધારણમાં સ્થાપિત વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતાની વિભાવનાથી તદ્દન વિપરીત હશે કે કોઈ પણ વ્યક્તિને કોઈ પણ બાબતના સંદર્ભમાં સજા થવી જોઈએ, જેના પર તેને દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો નથી અથવા કોઈ પણ સંજોગોમાં, તેને તેની સ્વતંત્રતાથી વંચિત રાખવો જોઈએ, માત્ર એવી માન્યતા પર કે જો તેને મુક્ત રાખવામાં આવે તો તે સાક્ષીઓ સાથે ચેડા કરશે, સિવાય કે સૌથી અસાધારણ સંજોગોમાં."

તે જ સમયે, કોર્ટે તેના નિર્ણયના ફકરા ૨૪ માં માન્યતા આપી કેઃ

“૨૪. તાત્કાલિક કેસમાં, અમે પહેલેથી જ નોંધ્યું છે કે અપીલકર્તાઓ સામે "આરોપની આંગળી" એ "આરોપની ગંભીરતા" છે.કથિત ગુનાઓ આર્થિક ગુનાઓ છે જેના પરિણામે રાજ્યના ખજાનાને નુકસાન થયું છે.જો કે, તેઓ દલીલ કરે છે કે અપીલકર્તાઓ સાક્ષીઓ સાથે ચેડા કરે તેવી શક્યતા છે, તેમણે આરોપોના સમર્થનમાં કોઈ સામગ્રી રજૂ કરી નથી.અમારા મતે, આરોપની ગંભીરતા, નિઃશંકપણે, જામીન અરજીઓ પર વિચારણા કરતી વખતે સંબંધિત વિચારણાઓમાંની એક છે પરંતુ તે એકમાત્ર કસોટી અથવા પરિબળ નથીઃઅન્ય પરિબળ કે જેની પણ નોંધ

લેવાની જરૂર છે તે સજા છે જે દંડ સંહિતા અને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ બંને હેઠળ સુનાવણી અને દોષિત ઠેરવ્યા પછી લાદવામાં આવી શકે છે. નહિંતર, જો પહેલું એકમાત્ર કસોટી છે, તો આપણે બંધારણીય અધિકારોને સંતુલિત નહીં કરીએ, પરંતુ "ન્યાયના માપદંડોને ફરીથી ગોઠવીશું"."

મહિપાલ વિરુદ્ધ રાજેશ કુમાર ઉપનામ પોલિયા [(૨૦૨૦) ૨–એસસીસી–૧૧૮]માં આ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:

"૧૬. જામીન આપવાના આદેશની ચોકસાઈનું મૂલ્યાંકન કરવામાં અપીલ અદાલતની સત્તાને માર્ગદર્શન આપતી વિચારણાઓ જામીન રદ કરવાની અરજીના મૂલ્યાંકનથી અલગ પાયા પર ઊભી થાય છે.જામીન મંજૂર કરવાના આદેશની ચોકસાઈની ચકાસણી એ વાત પર કરવામાં આવે છે કે જામીન મંજૂર કરવામાં વિવેકબુદ્ધિનો અયોગ્ય અથવા મનસ્વી ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો કે કેમ.પરીક્ષણ એ છે કે શું જામીન આપવાનો આદેશ વિકૃત, ગેરકાયદેસર અથવા અન્યાયી છે.બીજી બાજુ, જામીન રદ કરવાની અરજીની તપાસ સામાન્ય રીતે જે વ્યક્તિને જામીન આપવામાં આવ્યા હોય તે વ્યક્તિ દ્વારા સુપરવેનિંગ સંજોગો અથવા જામીનની

શરતોના ઉલ્લંઘનના અસ્તિત્વના આધારે કરવામાં આવે છે.નીરૂ યાદવ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ યુ. પી. [નીરૂ યાદવ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય, (૨૦૧૪) ૧૬–એસ. સી. સી.–૫૦૮:(૨૦૧૫)૩–એસ. સી. સી.–(ક્રિમિનલ)–૫૨૭], આરોપીઓને હાઈકોર્ટ દ્વારા જામીન આપવામાં આવ્યા હતા [મિઠન યાદવ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય, ૨૦૧૪–એસ. સી. સી. ઓનલાઇન–અલાહાબાદ–૧૬૦૩૧].ઉચ્ચ ન્યાયાલયના આદેશ સામે અપીલમાં [મિઠન યાદવ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય, ૨૦૧૪–એસ. સી. સી.–ઓનલાઇન–અલાહાબાદ–૧૬૦૩૧], આ અદાલતની બે ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે જામીન મંજૂર કરવા માટે માર્ગદર્શન આપતા સિદ્ધાંતો પર પૂર્વવર્તી સર્વેક્ષણ કર્યું હતું.ન્યાયમૂર્તિ દીપક મિશ્રા (તે સમયે વિદ્વાન મુખ્ય ન્યાયાધીશ તરીકે) એ ચુકાદો આપ્યો હતો:(નીરૂ યાદવ કેસ [નીરૂ યાદવ વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય, (૨૦૧૪) ૧૬ એસસીસી ૫૦૮:(૨૦૧૫)૩–SCC–(ક્રિમિનલ)–૫૨૭], SCC–પાનું–૫૧૩, પેરા ૧૨)

"૧૨. ... કાયદામાં સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે આરોપીએ પોતાની સાથે ગેરવર્તન કર્યું હોવાના કારણે અથવા આવા રદ કરવાની બાંયધરી આપતા કેટલાક સુપરવેનિંગ સંજોગો

થયા હોવાના કારણે જામીન મંજૂર થયા પછી તેને રદ કરવું એ જામીન આપવાના આદેશ કરતાં સંપૂર્ણપણે અલગ વિભાગમાં છે જે અન્યાયી, ગેરકાયદેસર અને વિકૃત છે.જો કોઈ કેસમાં, જામીન માટેની અરજી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે ધ્યાનમાં લેવા જોઈએ તેવા સંબંધિત પરિબળોની નોંધ લેવામાં આવી નથી, અથવા જામીન અપ્રસ્તુત વિચારણાઓ પર આધારિત છે, તો નિર્વિવાદપણે સર્વોચ્ચ અદાલત આવા જામીન આપવાના આદેશને રદ કરી શકે છે.આવો કેસ એક અલગ શ્રેણીનો છે અને એક અલગ ક્ષેત્રમાં છે.સેકન્ડ નેચરના કેસ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે, કોર્ટ આરોપી દ્વારા શરતોના ઉલ્લંઘન અથવા ત્યારબાદ થયેલા સુપરવેનિંગ સંજોગો પર ધ્યાન આપતી નથી.તેનાથી વિપરીત, તે અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની ન્યાયીતા અને મજબૂતીની તપાસ કરે છે."

મહિપાલ (ઉપરોક્ત) માં, આ અદાલતે નીચેની શરતોમાં આ અદાલત દ્વારા જામીન રદ કરવા માટે સંચાલિત ધોરણોની રૂપરેખા આપી હતી:

"૧૭. જ્યાં જામીન માટેની અરજી પર વિચારણા કરતી અદાલત

સંબંધિત પરિબળોને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ જાય છે, ત્યાં અપીલ અદાલત જામીન આપવાના આદેશને વાજબી રીતે રદ કરી શકે છે.આમ અપીલ અદાલતે વિચારણા કરવી જરૂરી છે કે શું જામીન આપવાનો આદેશ મનની બિન–અરજીથી પીડાય છે કે રેકોર્ડ પરના પુરાવાના પ્રાથમિક દ્રષ્ટિકોણથી જન્મ્યો નથી." પ્રભાકર તિવારી વિરુદ્ધ યુ. પી. રાજ્ય [(૨૦૨૦) ૧૧–એસ. સી. સી.–૬૪૮] કેસમાં આ અદાલતના તાજેતરના ચુકાદામાં આ બે ધોરણોનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું.

૪૦) રામ ગોવિંદ ઉપાધ્યાય વિરુદ્ધ સુદર્શન સિંહ [(૨૦૦૨) ૩–એસ. સી. સી.–૫૯૮] અને પ્રશાંત કુમાર સરકાર વિરુદ્ધ આશિષ ચેટર્જી [(૨૦૧૦) ૧૪–એસ. સી. સી.–૪૯૬] (અગાઉ નોંધાયેલ) કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયોમાં જામીન મંજૂર કરવામાં અદાલત સાથે સંબંધિત વિચારણાઓ ઘડવામાં આવી છે.આ નિર્ણયો તેમજ સંજય ચંદ્ર (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયને કેરળ રાજ્ય વિરુદ્ધ મહેશ [ક્રિમિનલ અપીલ નં.૩૪૩/૨૦૨૧] માં ૧૯ માર્ચ ૨૦૨૧ના રોજ આ અદાલતના બે ન્યાયાધીશોની બેન્ચના તાજેતરના નિર્ણયમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું:

"૨૨. જામીન માટેની અરજીને ધ્યાનમાં રાખીને કોર્ટ દ્વારા તમામ

સંબંધિત પરિબળોને ધ્યાનમાં લેવું પડશે, જેમાં ગુનાની ગંભીરતા, પુરાવા અને સામગ્રી કે જે પ્રથમ દૃષ્ટિએ આરોપી ગુનામાં જામીન માટે અરજદારની સંડોવણી દર્શાવે છે, આરોપી ગુનામાં જામીન માટે અરજદારની સંડોવણીની હદ, અરજદાર આરોપી ફરાર થવાની અથવા અન્યથા ન્યાયના માર્ગને હરાવવા અથવા વિલંબ કરવાની સંભાવના, સાક્ષીઓને ધમકી આપવાની અથવા પ્રભાવિત કરવાની અથવા પુરાવા સાથે ચેડાં કરવાની વાજબી આશંકા અને પીડિત (જો જીવંત હોય તો), ફરિયાદી, તેમના સંબંધીઓ, મિત્રો અથવા અન્ય સાક્ષીઓની સલામતી માટે જોખમ સામેલ છે."

તેવી જ રીતે, કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા જામીનની મંજૂરીને આપણે ઉપર ચર્ચા કરેલી પૂર્વધારણાઓ સાથે સુસંગત રાખી શકાય છે, જ્યારે આવી અનુદાન મનની બિન–અરજી પર આધારિત હોય અથવા આવી અનુદાન માટે સંબંધિત પરિબળોથી નિર્દોષ હોય.

૪૧) અમે ઉપર સૂચવેલા કારણોસર અમે એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છીએ કે પ્રતિવાદી–આરોપી વિશન હીરા કોલી (એ–૬), પ્રવીણ હીરા કોલી (એ–૧૦), સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા (એ–૧૩), ખેતા પર્વત કોલી (એ–૧૫), વનરાજ દર્શન કોલી (એ–૧૬) અને દિનેશ દર્શન

અખિયાની (એ–૧૭) ને જામીન આપવાના આદેશો સ્પષ્ટ વિકૃતિથી પીડાય છે.અમે તે મુજબ આ અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને હાઈકોર્ટના નીચેના આદેશોને રદ કરીએ છીએઃ

ક્રમ નં. – આરોપીનું નામ – આરોપી નં. – હાઈકોર્ટના આદેશની તારીખ એસએલપી નં.

૧–વિશન હીરા કોલી–૬–૨૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૦–૭૯૦/૨૦૨૧

૨–પ્રવીણ હીરા કોલી–૧૦–૨૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૦–૧૨૪૬–૪૭ ૨૦૨૧

૩–સિદ્ધરાજસિંહ ભાગુભા વાઘેલા–૧૩–૨૨ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૦–૧૨૪૯/૨૦૨૧

૪–ખેતા પર્વત કોલી–૧૫–૨૧ ડિસેમ્બર, ૨૦૨૦–૧૨૪૬–૪૭ ૨૦૨૧

૫–વનરાજ દર્શન કોલી–૧૬–૧૯ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૧–૧૨૪૮/૨૦૨૧

૬–દિનેશ દર્શન અખિયાની (કોલી)–૧૭–૨૦ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૧–૧૨૪૫/૨૦૨૧

૪૨) ઉપરોક્ત તમામ આરોપીઓને તાત્કાલિક આત્મસમર્પણ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.આદેશનું તાત્કાલિક પાલન થાય તે માટે આદેશની નકલ સત્ર ન્યાયાધીશને મોકલવામાં આવશે.

૪૩) બાકી અરજીઓ, જો કોઈ હોય તો, તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.